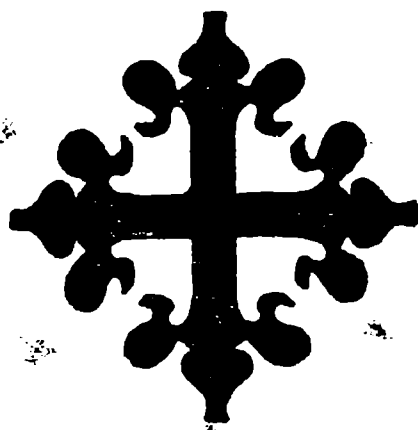

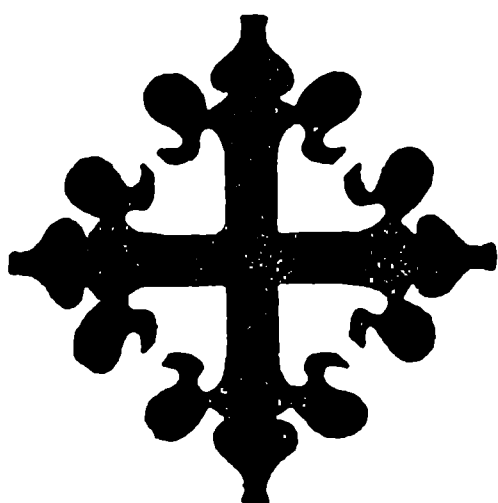
V Ě D A A Z Á Z R A K

N A P S A L
DR. R. W. HYNEK.

V P R A Z E 1929,
K N I H O V N A Ž I V O T Č. 5.

C E N A K Č 7^{,-}

Uzdravený p. Jan Glabazňa
z Horových Lázců ve Slezsku.

VĚDA A ZÁZRAK

Napsal Dr. R. W. Hynek.

V P R A Z E 1 9 2 9

K N I H O V N A „ Ž I V O T “ Č. 4.

V e š k e r á p r á v a v y h r a z e n a .
C o p i r i g h t b y D r . R . W . H y n e k .
P r a g u e I I . 1 8 3 6 .

Č e s k o s l o v a n s k á a k c i o v á t i s k á r n a
v P r a z e I I .

V cyklu přednášek, pořádaných v rámci Katolické Akce »Sdružením katolické inteligence v Praze«, připadlo mi zahájit tyto tématem »Věda a zázrak«, tak úzce souvisejícím s mým studiem.

Téma důležité, přezajímavé a na výsost ne-
snadné, by opravdově a kriticky bylo podáno
o věcech, jež se navzájem zdánlivě vylučují.
O věcech, jež v ústech polovzdělců se staly
nejmocnějšími berany protináboženskými a hlav-
ní útočnou zbraní náporů protikatolických. Nut-
no vyřešiti tento rozpor v zájmu vědy i víry,
aby nestrašil již v názorech lidí zcela povrch-
ních, kteří holedbajíce se svým »pokrokem«,
byli ustrnulí na stavu vědy, snad ještě před
půlstoletím platném.

Ach, toho ubohého, zploštělého mozku mo-
derního člověka, tak výsostně povýšeného nade
všechny ušlechtilé city minulosti! Jak pravdivě
zrcadlí se jeho nitro a stav mysli ve stavitel-
ském umění dneška: v jeho hranách, rozích,
krychlích! Pravý to sloh továrních budov a na-

kupených beden stal se módně vševládným výrazem ubohého nitra »člověka, triumfujícího svojí vědou nad přírodou!«

Moderní člověk ve své bohorovné povýšenosti domnívá se, že povalil a odstranil všechny autority božské a lidské, postaviv místo nich na svůj osiřelý oltář modly jiné: svrchovanost svého rozumu, humanitu, socialismus atd. atd. Opojen jimi, rozbíjel zuřivě a ničil veškerá dogmata jako okovy svého myšlení. Odstranil jedny, ale daleko horšími se byl spoutal. Nastolil »věk rozumu«, prohlásil svobodu ducha lidského a skutečnou, t. j. věcnou rovnost všech lidí (leč naprostou nesvobodu jich vůle), neomylnost, vševědoucnost vědy atd. atd. Taktéž jedním z bludných článků víry stala se zásada: Není zázraků, t. j. zasažení vyšší, nadpřirozené síly v okruh dějství lidského! Není, nemůže, ba nesmí býti jiný řád, než běh věcí přírodních! Existují pouze a jedině zákony přírodní a jich dějství. Jakákoliv odchylka od nich jest již předem vyloučena.

Správně bylo praveno kýmsi, jak mnoho podivných věcí musí věřit nevěrec, by mohl nevěriti! Vskutku, jaké autosuggesce, ba až autohypnosy bylo třeba, by novodobý člověk zbaven byl jakéhokoliv smyslu života, by jako bezduchý stroj otáčel se a dřel v tom svém krutém mlýně životním! Nesmí myslet na to, ani nesmí ničeho se domýšlet, by nezešílel prázdnotou svého života.

Buďto bez oddechu a odpočinku sebemenšího

štve se bezměrnou dřinou a šíleným tempem zápasů existenčních — honbou za zlatem a chlebem — anebo se omamuje sportem, pokroky techniky nebo požitkářstvím nejrůznějších druhů, aby se mu jen nezhnusil prázdný jeho život. Aby jej neskončil vlastní rukou svou — sebevraždou! Vždyť není osobní odpovědnosti, není života po smrti, není vyšších řádů, jimž by byl za své činy, myšlenky a city odpověden! Nesmí býti Bůh ani nadpřirozeno... jinak celý jeho »úspěch životní« se bortí jako domek z karet.

Nebude proto nemístným a zbytečným i pro nás lidi »nejvyspělejších vymožeností technických«, abychom si objasnili tuto stále ožehavou otázku nitra našeho. Otázku, již možno ohlušiti, na čas zapuditi, ale nikdy vykořeniti ze srdcí lidských: otázku Boha, souvisejícího tak úzce se smyslem našeho života. Pročž má smysl i důležitost rozhovořiti se o tématu, otázce oné tak blízkém. Vždyť tak prapodivné soudy o tom všem slýcháme z úst lidí nedosti informovaných nebo nedosti poctivých. Bude dobré pokusiti se i této záhadě přijíti na kloub. K tomu je především nezbytno vymeziti si a ujasnit oba pojmy: co jest to zázrak a co jest věda. Vylučují se navzájem? Ano či ne...?

Především tedy pojem zázraku, jež definovati možno jako mimořádný, smysly postřehnutelný zjev, převyšující možnost sil přírodních, jenž podmíněn jest bezprostředním zásahem Boha, to jest nejvyšší

a poslední příčiny všeho. Zda a co jest zázrakem, rozhodují církevní autority po slyšení znalců a po přesném skutkovém zjištění děje výsledkem přísedních svědků, zdravého lidského rozumu požívajících. Tyto pak stejně rozhodují, zda mimořádný děj se stal mimo-, nad- nebo protipřírodně (*praeter, supra, contra naturam*). Příkladem prvního druhu jest okamžité sroštění kostí chorých nebo zlomených, druhého vzkříšení z mrtvých a tak zvané protipřírodní děje jsou na příklad zachování při životu mládenců v peci ohnivé.

Zázrak, zasažení Boha, síly nadpřírodní, nejvyššího principu všehomíra označen jest v Novém zákoně slovem *teras*. Pro ostatní mimořádné zjevy nižšího stupně volen tu správně výraz *semeia, dynameis* (znamení, duchovní síly). Darem pak milosti zvýšená přirozenost sluje v ústech sv. Pavla *charisma* (omilostnění).

Na mnoha místech evangelia čteme, kterak Spasitel sám zázraky konal, na ně co pečeť svého božského poslání zvláštní důraz kladl: na příklad v onom zodpovědění poselství Jana Křtitele (Mat. 11, 4—6) slovy odpovídajícími prorocství Isaiášovu (35, 4—6). Konal je veřejně, aby viděny byly a posílena snaha uvěřiti jeho blahozvěsti. To zejména čteme u Jana 10, 37, 38. Posléze na posledních z nich, na svém slavném zmrtvýchvstání založil veškeru pravdu nauk svých i svoji Církev.

Tedy o tom, co je zázrakem, rozhoduje bohoslovec na podkladě posudku znalců o faktu

(události), doloženém svědectvími hodnověrných svědků. Zcela podobný postup zachovává se u jiné veřejné instituce: u tribunálu soudního. Znalec, povětšinou lékař, podává odborné svědectví v těchto věcech na podkladě své zkušenosti a odborných znalostí a lékařského písemnictví.

Co jest pak druhá část mé přednášky: věda, o níž v myslích polovzdělaných lidí panují přímo fantastické domněnky. Jen tak vysvětliti si možno, že věda od nich přijímána bývá jako hlavní důvod proti zázrakům, proti náboženství, proti všem vyšším vznětům, jež jediné zachraňují člověka od oploštění a zmechanisování jeho života.

Definici její podá nejlépe citát z knihy jednoho z nejbystřejších myslitelů, profesora dra Kozáka, v knize: »Essaye o vědě a víře«, kde praví: »Všechna věda je popisného rázu. Popsání zákonitosti ve změnách zjevů je jejím jediným a posledním úkolem. Dále nemůže proniknouti.« Lapidárně to vše vystihl profesor Masaryk ve spisku »V boji o náboženství«: »Věda je pozorováním, nic jiného.« Samotné pak jádro a podstatu vědy shrnul učenec Andrew Boyle větou: Vědu netvoří fakta, nýbrž metoda, jíž se při faktech používá.«

Týž filosof profesor Kozák praví dále: »Ani poznání příčinné souvislosti mezi věcmi a jejich dějstvími nevede nás na dno tajemství.« Jinde

pak dovozuje, že věda v pravém slova smyslu nic nevysvětluje, aniž co vysvětliti dovede, nýbrž pouze a jedině vše co nejpodrobněji popisuje! Ostatně vzpomeňme jen, že i nejexaktnější věda, třebaž že ovládá a používá různé síly přírodní, přece dodnes nemůže i jen poněkud objasniti, vymeziti podstatu svých nejzákladnějších zjevů, jimiž na příklad jsou: hmota, síla, elektrina, život, zdraví a tak dále a tak dále.

Profesor Rádl ve svém tlustospise: »Moderní věda, její podstata, metody, výsledky«, definuje vědu jako úsilí o metodické poznání veškeré skutečnosti. Jistě, že nejlépe vystihuje její podstatu ze spousty definic nej přednějších badatelů i filosofů, jež rovněž uvádí ve své knize.

Ještě nelítostněji veškery iluze a zdání o vědě trhá člen francouzské akademie Brunnetière, jenž praví: »Vysvětlujeme věci nám málo známé skrze věci, jimž vůbec nerozumíme: tak pád těles přitažlivostí, spojování se prvků chemickou příbuzností, zjevy života vlastnostmi ústrojné látky.« Leč co jest ta přitažlivost, chemická příbuznost, vlastnost živé hmoty... než pouhopouhá slova, jimiž opisujeme něco, co vůbec nijak vyjádřiti nedovedeme!

Tedy věda toť pouhá forma nebo metoda, to jest způsob, jíž nesporně, to jest všeobecně uznatelně zjišťují se fakta nebo události, děje, přesně ověřené. Tyto

pak pokoušíme se uvést ve vzájemnou příčinnou souvislost čili systém. Pokoušíme se stanovit jejich vzájemnou zákonitost a souvztažnost na podkladě hypotéza a teorií (předpokladů a domněnek), která musejí nám učiniti všechna fakta nějak srozumitelnými. Nedovedou-li toho třebaš jen u jednoho dějství, přestává jejich platnost vědecká i další upotřebitelnost.

Zde právě tkví sláбина všeobecně rozšířeného mínění, bludné víry čili pavíry aneb pověry, že stávající věda jest v úsudcích svých neomylnou nebo konečně a jedinečně platnou! A tyto předpoklady, a domněnky, které dnes tu »stkví se v plné kráse, aby zítra do pece uvrženy byly,« bývaly právě horkokrevnými mozky ať nevědomky či spíše častěji vědomě, ba dokonce podvodně vydávány za pravé víno vědy, jejíž autority bývalo zhusta zneužíváno způsobem nejhnusnějším a nejne-svědomitějším. To pak hlavně ústy polovzdělanců, jež právě jejich nedoučenost sváděla k nejpříkrejším soudům a důsledkům vůči nábožensko-mravním zvykům i názorům. Právě tyto duševní statky lidstva »jménem vědy« vydávali v šanc hanám a potupám nejrozmanitějším! I sám prof. Rádl, jenž, jak známo, ne vždy taktním způsobem vyslovoval se o našem náboženství, musil doznati v knize »Moderní věda« str. 32: »Všechny omyly, falešné theorie, fantastičnosti i podvody, jež se staly v životě vědeckém, tvo-

ř í f a k t i c k o u (t . j . s k u t e č n o u) s o u č á s t
v ě d y.« Kdo jen trochu poznal zákulisí vědecké
tvorby, dá mu plně za pravdu. Vždyť i já sám,
za čtvrtstoletí svého vědeckého studia, od roku
1902, kdy jsem vstoupil na universitu, mohu do-
svědčiti několik takých »grotesek«, čili pochy-
bení oficielní vědy samotné!

Není pro mě nejmenší pochybností, že kdy-
bych před 25 lety byl při prvním rigorosu od-
povídal ve smyslu a poznání vědy dnešní, že
nikdy bych byl nesložil svoje přísné zkoušky
lékařské.

Vezměme na př. jen chemii. Tenkrát platila
co naprostá vědecká zásada úplná různost prvků.
Alchimie, která učila možnosti převodu jednoho
prvku v druhý, byla krutě vysmívanou pově-
rou. A za pouhého čtvrtstoletí na podkladě
elektronové domněnky, nejen že známe možnost
theoretickou: rozbití atomů a převedení prvku
jednoho v druhý (Rutherford), ale i prakticky
bylo téhož dosaženo (Stahler, Castellet). Do-
plňme si nyní k tomu zprávu brazilského učen-
ce Waltra Hohenau, který ve svém článku (»Nár.
Politika« 19. února 1929) chystá se revolučním
vynálezem, spalováním vody, učiniti totální pře-
vrat veškeré výroby a zdůvodňuje vše násle-
dující statí: »V p o d s t a t ě j e s t j e n j e d e n
a t o m — v o d í k. Prohlásil to první Sir Oliver
Lodge, Beckerell to prozkoumal, Rutherford
Aston, Milligan a Steinmetz toto tvrzení po-
tvrдили rozkladem t. zv. prvků v helium a vo-
dík. Nyní je dokázáno, že i helium se skládá

z vodíku a proto všechny prvky musí býti vnitro-atomickými sloučeninami vodíku.«

Ano, říci tuto poslední větu před 25 lety svému váženému examinátorovi při I. rigorosu prof. Horbaczewskimu, jistě že by dále se mnou byl neztratil ani slova, prostě byl by mi napsal tučnou pětku a za žádných okolností svůj doktórát nebyl bych dokončil. — Tempora mutantur. Časy se mění a věda s nimi.

Ve fysice učili jsme se o světovém étheru, jako předpokladu pro přenos světelných paprsků, a hle, Einsteinova theorie učí pravý opak, ba vyvrací dokonce i jeho existenci!

Co jen povyku se natropila jiná theorie v přírodovědě, tehdy běžná a šmahem uznávaná, dokonce za vědu vědoucí a neomylnou vyhlášovaná: Darwinova theorie o původu člověka z opice... a dnes již seriousní přírodopisec nevezme ji do svých úst! Dokonce se našli profesoři (jeden v Berlíně a jistý proslulý badatel, jenž v indiánské rezervaci byl objevil ve skále kresby předhistorického člověka, znázorňujícího ptakoještěry (dinosauiry) a pod scény), kteří učí opaku, že opice jsou zdegenerovaná lidská rasa z pradávných dob. A vzhledem k různým zjevům úpadkovým v současnosti, i tato domněnka má leccos do sebe, co by se dalo hájit obratným sofistou.

Jaký jen to obrat udál se v přírodovědě během těchto několika let! Ještě se pamatuji, kterak přírodověda, opojena svými úspěchy, se holdbala, že ve svých laboratořích utvoří umělou

živou buňku, ústrojného živočicha . . . Opět jedna z klamných bludiček, přemrštěných vědeckých nadějí, které zapadly nadobro v propast zapomenutí. Vážným badatelům nenapadne dnes již podobné nesmysly i jen opakovat, třeba jistá část našeho protináboženského tisku předkládá dosud svému lehkověrnému a nevzdělanému čtenářstvu zúmýslně tyto báchoroky. Když před oněmi léty jsem vstoupil na universitu, panovalo ještě vědecké dogma (nauka víry): »Život je pouhý pohyb hmotných částic, působený přitažlivými a odpudivými silami. Jiného na něm nic není. Lidské i živočišné ústrojenství — toť pouhý stroj. Všechno na něm se dá vysvětliti fyzikou a chemií.« Pamatuji se dobře na tehdy zuřící vědecký boj o těchto otázkách, jak pod názvem: Idealism a realism ve vědách přírodních byl veden prof. Raymanem a Masarykem ve prospěch tohoto názoru, kdežto fysiolog prof. Mareš hájil opačný názor: »Vitalism (nauka o životu) uznává, že v živých tělech probíhají děje obdobné fysikálněchemickým, ale že též v nich působí cit a pud, směřující k určitému cíli: k uskutečnění a zachování života. Jest v nich síla tvůrčí a organisující, obdobná vůli, již sami svým citem prožíváme.« Nuže: tehdy umlčen byl a prohrál tento skutečnosti odpozorovaný názor Marešův. Než dostačily proslulé pokusy Drieschovy s vajíčkem ježka mořského (kde vajíčko se dělí po zničení své

poloviny, čtvrtiny atd., dalo přece vyrůst celému ústrojenci), by onen názor mechanistický (ústrojenec je pouhým strojem), co nevědecký a pravdě neopovídající, byl moderní vědou zcela opuštěn. Prohra Marešova proměnila se ve vítězství! Moderní přírodovědec uznává již, že v živé bytosti jest cosi nehmotného, co svůj cíl v sobě chová (entelechie). Cosi zcela obdobného starému pojmu duše.

V lékařství samotném prožil jsem prazvláštní úkaz, že nám vlastně se ztratil a umřel starý základní »pojem normálního člověka«, pro obě dvě pohlaví stejného, universálního. Opět lepší poznatky, přesnější bádání nadobro pohřbily klamnou vědeckou představu, že všichni lidé jsme si tělesně rovni (t. j. nejen skladbou, činností orgánů naprosto stejní), ale i duševně úplně shodni. Toto kardinální pochybení stalo se i kamenem úhelným nauce o rovnosti pohlaví, jež v důsledcích svých vedla k emancipaci žen, čili ke vtažení ženy v celé šílenství moderních zápasů existenčních s nutným výsledkem: rozvrátem rodiny a vymíráním bílé rasy.

Studiemi o vnitřním vyměšování žláz a zkušeností, že každý člověk onemocňuje jen určitým druhem chorob (ostatní pro něj jakoby neexistovaly), došli jsme k poznání, že nutno uznati určité druhy lidí, typy, v mnohém tak podobné temperamentům Paracelsovým. Čili, že podle těchto růzností nutno zařizovati léčení, zdravotní péči atd. dotyčného člověka!

Hloubková duševěda súčtovala nadobro s ná-

zorem, dříve platným, jakoby i duševní osobnost všech lidí si byla rovnou a shodnou. Neuznává již žádné normy, t. j. jednotnosti a stejnotvárnosti duševní, protože i duševně patří lidé určitým druhům či typům. Prokázala zejména, že i t. zv. duševní rovnost pohlaví vůbec neexistuje. Tedy lepšími poznatky, důkladnějším zkoumáním padla i nauka dříve za vědeckou prohlašovaná o faktické tělesné i duševní rovnosti všech lidí: jedna z nejzhoubnějších pověr lidstva vůbec.

Ideová a mravní rovnost ve smyslu křesťanském (rovnost duší a cena jich před Bohem) zůstala však nedotčena a trvá stále co nejvyšší náš duchovní statek.

Za léta minulého čtvrtstoletí však největší proměnu svých názorů prodělala duševěda. Především ona, u nás dosud k víře předkládaná, duševěda pozitivní, t. j. uznávající jen děje bdělého vědomí za svůj dušezpytný obor a o nich soustavně jednající.

Když však novodobým rozbořením duše (psychoanalýsou) hloubkovou duševědou a studiem zjevů »mimoduševních« (metapsychologií) se ukázalo, že vědecká činnost její a tím i platnost se odnáší pouze k 1—5% duševního dějství vůbec, že vedle bdělého vědomí existují dálavy: oblasti nevědoma, podvědoma, vesměs vyšších schopností, než stavy vědomé, t. zv. »organické duše«, dále stavy nadvědomí, bezprostředního nazírání atd., tu nutně stal se tento povrchový

a omezený obor vědní sám mythem vědeckým, čili »od panstva odloženou vědou«. Jakoby pro-rocky o svojí »duševědě bez duše« mluvě, napsal tvůrce její profesor F. Krejčí: »Mnohé vědecké poznatky, dlouhou dobu za nepopíratelné považované, objevují se nesprávnými a nahrazují novými. Vědy se rozvíjejí, poznání se zdokonaluje. Myšlenka, které se původně věřilo, která platila za správnou a nyní se ukázala nesprávnou, jest mythus.« Na česko báje. A do toho vědeckého bájesloví dnes v první řadě náleží jeho vlastní pozitivistická, povrchová a tak zhusta povrchní psychologie, jenom pro svou pochybenost tak silně protinábožensky zbarvená.

Vzpomínám, jací jsme to byli před čtvrtstoletím nadšenci, ba fanatikové pozitivismu, realismu, socialismu atd., že jsme ve své naivitě věřili, že věda se stane lidstvu vším: náboženstvím, mravností, zdrojem a tvůrcem společenského ráje na zemi, že věda zamezí stárnutí, že odstraní i smrt, bídu a nemoce, války a utrpení: vůbec veškero zlo zde na zemi atd. atd. V našich myslích zkrátka stala se věda takým pozemským všemohoucím bohem. A po letech, jak trpkého se nám dostalo rozčarování! Nejen, že věda se ukázala neschopnou něco i sebe menšího z toho uskutečnit, co se zdála slibovati, ale strašlivá světová válka ukázala pravý opak: byly to právě technické vymoženosti vědy, jež tuto příšeru roztáhly na statisíce kilometrů zákopů

a umožnily jí s příšerným ukrutenstvím a utrpením prodloužit válku na dobu téměř půlpáta roku! Vidíme dále, že úměrně se stupňující vědou klesá mravnost a stupňuje se i rozvrat společenských řádů. Při pokroku civilisace šmahem upadá kultura nitra lidského. Vidina pozemského ráje lidstva na podkladě pouhé vědy a »vědecké, pozitivní morálky« zmizela tam, odkud není návratu... Nejstrašnější to věru rána pro všechny, kdo ve vědě chtěli spatřovati smysl a cíl svého života.

Tedy černá zkušenost životní ukázala nám, že vědou podmíněný technický rozmach naprosto nerozmnožil štěstí lidstva. Rozhojnil sice nepopíratelně možnosti lidské se stránky jedné, leč s druhé zcela mimořádně týž život lidský ztěžuje, ba ničí (posiční válka na celých hranicích států, ztechnisované vraždění, otravné plyny, bombardování otevřených měst a pod.).

Počátkem prosince min. roku přinesl denní tisk výsostně zajímavou zprávu, že a u t a ročně ve Spoj. státech zabíjejí a zraňují daleko více lidí, než co Američany na obětech lidských stála účast jejich vlasti ve světové válce! Při tom jaký křik a náрек pacifistů pro tyto žertvy pole válečného a o stále vzrůstajících obětech strašlivých rekordů automobilismu nenapadne nikomu ani mluvit. Jakoby se to již rozumělo samo sebou!! Jaké příšerné cifry již tu byly uvedeny: 93.000 mrtvých, z toho jen 20.000 školních dětí a 10 milionů lidí raněných automobilem v U. S. A. během jediného roku! Vzpomeňme

dále, že touto vědou destruktivní, zhoubu roz-
sévající a nejstrašlivější, prostředky vraždění ce-
lých mas stále a stále vymýšlející, v příští che-
mické válce nastanou lidstvu pravé dni posled-
ního soudu, které dokonce i větší část jeho sme-
tou a vyvraždí s povrchu zemského. Tak naše
novodobé božstvo: věda dává nám dnes vytušiti
svoji démonickou podstatu a tvář!

Ano, každý líc má svůj rub, každé světlo svůj
hluboký stín. Jsme dosud oslněni příliš onou
světlou tváří technického pokroku, takže si ne-
všímáme příliš oné temné. A bez morálky v nad-
přírodních hodnotách, t. j. v Bohu zakotvené,
není na světě mocnosti, jež by postavila hráz a
zkrotila pudy a vášně lidstva, jemuž právě po-
kroky a vynálezy vědy daly do rukou nejstraš-
nější, přímo ďábelské možnosti zhouby!

S druhé strany naše naděje možností poznání
vědeckého se týkající, do nekonečna vzepjaté,
ledově ochlazený, ba zničeny byly oním straš-
livým doznáním badatele Du Bois Reymonda:
N e z n á m e, n e p o z n á m e n i k d y z á h a -
d y ž i v o t a, j e h o s m y s l a u r č e n í, n e -
překročíme úzké meze, jež nám jsou dány sa-
mou povahou vědeckého poznání! Věda odká-
zána jest přec do svých hranic pozorování
smyslového, na metody měřící, vážící, analyso-
ující, registrující, mikroskopující atd. atd. Správ-
ně napsal náš učenec prof. Mareš: »V ě d e c -
k á p r a v d a, p o j a t á r o z u m e m p o d l e s m y s l o -
vé zkušenosti, m ů Ź e b ý t i j e n o m e z e n á,
p o d m í n ě n á, r e l a t i v n í, p o n ě v a d Ź v ě d a

může prozkoumati jen omezený výsek z nekonečné, rozmanité a stále se měnící skutečnosti, která slove svět. Vědecké poznání nepostihne toho, co přesahuje tuto zkušenost, co je transcendentální, nepodmíněné, neproměnlivé, absolutní. A jinde: »Věda nechává netknutou záhadu poslední příčiny, otázku počátku a konce. Věda nepoznává, proč je vývoj, který stanoví a zkoumá, a k jakému konci vede. A přece jsou tyto otázky pro lidského ducha nejvážnější. Než odpověd' na ně hledat můžeme pouze v citu, ve víře, v náboženství.«

Stejně věda nikdy nemůže pomoci nitru našemu v nejrozmanitějších jeho tísních, svízelech a utrpeních. Zde zůstává němou a bezmocnou. Stejně jest i neschopnou dáti nám jakýkoliv mravní podklad k uspořádání vztahů vzájemných mezi lidmi. Nedovede nikdy poskytnouti plné uspokojení touhám duše po dokonalém štěstí vnitřním, jež povždy jediné zůstane vyhrazeno hlubinám duše, t. j. náboženství. Pročež má to smysl naučit širší vrstvy národa rozeznávati zjištěné poznatky vědy od namnoze zcela fantastických teorií a smyšlenek pochybené »vědy«, oné v ústech polovzdělanců duté a nade vše povýšené, vše znající a všemu nejlépe rozumějící. Pravá a skutečná věda naproti tomu v pokoře vyznává, že poodhrnula jen cípek tajemství a záhad. Neútočí již tak mnohomluvně proti víře a morálce. Je si vědoma, že dává člo-

věku do ruky zvýšené schopnosti a možnosti. K čemu je ale člověk použije: zda ke své či jiných spáse či zkáze, o to věda se dále nestará, aniž dovede v tomto směru působiti na vůli a snahu lidskou. O tom rozhoduje jedině mravní cit člověka, jeho svědomí, pocit odpovědnosti něčemu vyššímu, trvalému, spravedlivému... Pročež lidstvo jedině náboženstvím může býti plně usměrňováno k dobru na poli mravním, žádnou laickou morálkou, jež opírajíc se o motivy pouze rozumové a vnější, v případě jen poněkud vážnějším ponechá nás na holičkách a v bezradnosti. Mravouka náboženská, zakotvena jsouc naproti tomu na hodnotách nadpřírodních (metafysických), mluví v každém případě řečí jasnou, přesnou a dovede vzbuditi si sílu a moc poslušnosti.

Ostatně učenci, v oboru svém směřodatní, nepokládali vedle vědy svoje náboženství za přežitek či zbytečnost. Nevylučujeť se věda a víra. Spíše se doplňují, poučujíce nás jedna každá o sférách svých vlastních. Dnes již neodhazujeme s takou lehkomyšlností veškery hodnoty náboženské. Naopak, jejich vysoká cena pro život, jejich ohromný kulturní význam uznává se a hodnotí čím dál tím více. Doby vědecké neomalenosti a sprostoty protináboženské v kulturních zemích západu patří již minulosti. Doufejme, že se tak stane co nejdříve i u nás.

Pročež přičiňujme se o to ze všech sil!

Aby mi špatně nebylo rozuměno, nebo řádky mé tendechně zneužívány, nestavím se tu nikterak nepřátelsky vůči pravé vědě, již hluboce si vážím a ctím, a jejíž právě poslední a směrodatné výsledky tu hledím uvést v širokou známost. Myslím však, že jest již nejvyšší na čase zrevidovat, co se ve jménu »vědy«¹ těch nej-různějších domněnek a teorií dnes opuštěných natropilo právě zneužíváním jejího jména za účely pokoutními a rozvratnými. Oddělití plevy od žrní, z rozvířeného rmutu frází a hesel polovzdělanců opět vyloupnout pravé jádro, zlatá zrnka pravdy: toť smyslem mé snahy.

Proto, bych zůstal co možná objektivním, neuvádím tu ani ony dosti známé kotrmelce a neomluvitelné pochybení zástupců oficiální vědy (a dala by se z nich napsati ne nepodobná kniha oné Draperově »Konflikty vědy a víry«, o konfliktech vědy staré a nové). Na př. popření možnosti padání kamenů (dnes základ meteorologie!), za humbuk prohlašovaný vynález daguerotypie (základ fotografie), vynález telefonu, gramofonu etc. etc. Opačně fiasko Blondlotových N-paprsků, či blamáž prof. Klaatsche s podvrženou lebkou šimpanza, jím za předstupen lebky neanderthálské prohlašovanou a spousta jiných.

Errare humanum est. I věda není z okruhu omylů lidských vyňata, protože právě lidé ji tvoří. Proto ale naprosto jí nepřisluší gesto neomylnosti. Nesmí tudíž žádná horkokrevná hlava ve jménu jejím,

pod rouškou absolutní vědecké pravdy rozvracet a ničit jiné, na výsost hodnotné statky lidské, zvláště náboženství. Věda, co metoda, co způsob a forma, snažící se dosíci výsledků zaručených, jež nutně všemi za správné považovány býti musí, zůstává i pro věřící lidi náboženské věci nad míru cennou. Ba, řekl bych, právě pro tyto: nemůže být dvojí pravda a v moderních poznatcích máme spoustu dokladů, kterak právě staré, potírané »v ě c i náboženské« došly svého plného potvrzení a uznání.

Potíraje výstřelky pavědy, stavím se plně na půdu pravé vědy, té totiž, jež své jméno má odvozeno od slova věděti, znáti, ne pouze se dohadovati, za to míti či vymýšleti, bájeti: používám právě nejmodernějších poznatků, nejmodernějších směrů vědeckých, bych súčtoval s bludnými názory našich realisticko-positivistických dědečků a babiček, bych donutil pokrok, aby skutečně pokračoval s duchem času a stále nám nepředkládal k přežvykování věci ve světě dávno odložené a odbyté.

Dokonce tak si vážím i vědy, že její metody a zvyklosti, jako jediné správné, používám i zde v otázce tak obtížné, jakou jest právě problém zázraků. V tom je moje jádro věci. Nové stanovisko, jež tu zastávám. Nezasloužím si tudíž v nejmenším výtku dra Bondyho, mně kdysi projevenou, jako bych byl vědeckým snahám a výsledkům krajně nepřátelským.

Ještě jedné nesmyslné fráze musím se dotknouti, oné nejlacinější, abych tak řekl (sit

venia verbo) nejhoupější, jíž každá záhada člověka k přemýšlení nutící má býti snadno a rychle »dle Vymazala« odbyta a bezmyšlenkovitý člověk současnosti do svého lethargického spánku znovu zhypnotisován, té totiž: »však ona na to jednou věda přijde a všechno vysvětlí«.

Pravda, vědecké snažení za poslední léta pokročilo zajisté měrou netušenou a výsledky jeho v mnohém ohledu jsou překvapující a nečekané. Leč, jak praveno, věda, která dodnes nedovede proniknouti samy základy svých pojmů, aniž jest s to vysvětliti, co jest vlastní podstatou badání toho kterého vědního oboru, jest omezena hranicemi ne příliš širokými, které naprosto nemůže překročiti. Mohouc se uplatniti pouze u věcí smysly postřehnutelných, nedovede nikdy zachytiti ostatní skutečnost nadsmyslovou, náboženskou, metafysickou... Jest to prostě nad její síly a možnosti. Pročež fráze: »však na vše věda jednou přijde«, jest holým nesmyslem, jež i jen vysloviti jest myslícího člověka nedůstojným. Inteligent pak slovy těmito dává najevo, že vlastně sám nic neuvažuje, případně, že je neschopen si sám vlastní úsudek utvořiti. Pročež jen mechanicky papouškuje slova davu co hypno-narcoticum stále předhazovaná. Nechme tedy v pokoji toto dětinsko-vědecké gesto a poslední útočiště z nouze nejvyšší, naznačující neomylně, že něčí moudrost se byla octla úplně v koncích. Jen kdo prospal jeden či dva lidské věky v myšlenkovém

vývoji lidstva, dovede ještě přijmout za bernou minci nesmysly tomuto podobné...

**T e m p o r a m u t a n t u r e t n o s m u -
t a m u r i n i l l i s !** Považme, jak jen ohromný
přerod udál se v myslích lidských za poslední
desetiletí, zejména v otázkách duše lidské a hlu-
bin jejích, když i list tak liberalistický, jako
»Nár. Politika«, doznal dne 28. prosince 1928:
»N á v r a t k v í r e a k n á b o ŷ e n s t v í p o
v á l c e s v ě t o v é j e s t h n u t í m , p ř e v l á -
d a j í c í m n a c e l é z e m ě k o u l i a n e z a s t a v í
s e a n i p ř e d b r a n a m i k ř e s ť a n s k é h o K r e m l u , p o
s t a l e t í p o s v á t n é h o — d n e s z n e s v ě c e n é h o .«
A stejně že nezadrží jej ani poslední lživědec-
ko-zpátečnická bašta »pokroku« v srdci Evropy!

Pročež, má smysl v tomto směru vzpružovati
slabé, dodávati myslí zoufalým, zastrašeným, za-
křiknutým... podchycovati tonoucí ve vírech
nevěry i nemravnosti, uváděti je na cesty pravé
a z n o v u v z t ý č i t i j i c h d u š í m a s r d c í m
znaveným, z b l o u d í l ý m , n e b e t y č n ý
i d e á l v ě č n ě s v ě ž í , v ě č n ě m o c n ý , v ě č n ě ž i -
v ý a t o K r i s t a , o n o h o U k ř i ŷ o v a -
n é h o ... Ukazovati jim ze všech sil správnou
cestu k obrodě života, k duchovnímu znovuzro-
zení člověka, zrozeného z nevěry a bídy a utr-
pení... Zvláště možno činiti tím úsilovněji,
protože i ve vědách přírodních, zvláště v lékař-
ství, zjistiti lze naprostý převrat smýšlení i snahy
vědecké, jak zejména já sám jej pamatuji.

Lidské ústrojenství není nám již slepým, veš-
kerého smyslu a účelnosti postrádajícím zaří-

zením strojovým, jak se o to ještě před čtvrtstoletím vedl krutý, učený spor. Padla tato polopravda stejně, jako i výlučně pathologicko-anatomické nazírání buněčných objevů Virchovových a s nimi spojený směr snahy léčebné, který nás, studenty, tehdy tolik zarážel a ochromoval. Důkladnějším studiem a zvláště nepopíratelným faktem, že i život sám, jak praví prof. Mareš, leckdy i ve stavech zcela beznadějných nalezne sobě neočekávané východisko z nejvyšší nouze, přešla medicína k správnějšímu nazírání na nemoce a to na podkladě životních dějů (fysiologie). Krásně o tom pojednal zemřelý prof. Kukula svého času ve své rektorské řeči. Než poválečným rozmachem Couéismu (léčení autosuggescí) nalezen byl opět nejmocnější činitel naší osobnosti, třebas neviditelný: lidská duše. Není už potřeba oné vědecké eskamotáže, kterou se nám před čtvrtstoletím v psychiatrii (na česko dušeléčbě) vysvětlovati musilo, že se pokoušíme léčit duši, t. j. cosi, co vůbec neexistuje aneb nejvýš co filosofický dojem. Kdo chce, ten jej uznává, ale uznávat nemusí. Máme dnes již dobré a přesně vědecké učebnice psychotherapie (Isserlin, Kronfeld), ale rozborem duše, psychoanalysou i klinickým pozorováním docházíme k překvapujícím výsledkům, jak mnoho tělesných poruch způsobeno jest čímsi neviditelným, nehmatatelným, nezvažitelným, ... naší duší (doc. Schwarz).

Známy náš učenec profesor fyziolog dr. Ma-

reš ve své knize: »Fysiologická duševěda« zmiňuje se o tom takto:

»Člověk jest duševně-tělesná jednota a nerozdílný celek. Vycházejí obsáhlá vědecká díla o vzniku a léčení tělesných příznaků duševními vlivy. Tyto mohou vzbuditi poruchy mluvy, srdeční a cévní činnosti, dýchání, trávení a zažívání, činnosti kůže a ledvin, vypouštění moče, pohlavních úkonů a jiné. A takovéto poruchy se vyléčí též vlivy duševními. Je tu stále mnoho neurologie a málo psychologie. Fysiologie i lékařství potřebuje poučení od duševědy.« Jak rozdílná to mluva než před dvaceti lety, kdy duše se odbývala jen »vědeckým« úsměvem! Pročež moderní lékařství nemůže státi ani k zázrakům tak skepticky odmítavě, ani tak povrchně a lacině jako za dob dřívějších, kdy vážnému lékaři bylo téměř nemožno vysloviti jen i toto slovo!

Nejmocnější námitka staré přírodovědy i vědy lékařské proti zázrakům byla, že nemohou existovati. Proto, že odporují přírodním zákonům, od nichž každá úchylka je nemyslitelnou. Tyto jediné — jak je známe — existují a nemůže býti nic jiného kromě nich! Zde pak jsme u jádra věci. Co jsou to vlastně ony tak zvané přírodní zákony. Nejsou nic jiného, než v příčinnou souvislost uvedené jisté děje přírodní, jak nás o nich poučuje naše smyslová zkušenost. Děje nám jakž takž známé, našimi smysly nebo přístroji zachytitelné, odpovídající venkoncem souboru všech známých dějů v té které epoše po-

znání vědeckého. Žádnému vážnému a poctivému badateli nemožno tvrditi, že by nám byly známy dnes vůbec všechny zákonitosti přírodní. Nemožno dále nikomu sdělití dobu objevů nových, které mohou podstatně změnití názory dnes platné. Pročež nikdy nevyčerpávají veškerenstvo skutečnosti přírodní. Jen lživěda může přísahati na jejich naprostou platnost a bezvýhradnou, cokoli nad nebo mimo a tak dále vylučující existenci. Správně shrnuje o nich profesor Rádl svůj úsudek v následující větě: »... že vědecké zákony jsou svojí zkušenostní stránkou jen přibližné a pravděpodobné, že jen nedokonale vystihují skutečnost a že ji nikdy dokonale nevystihnou...« Tolik tedy o tak zvaných přírodních zákonech.

Odpůrci zázraků a nadpřirozena veškeren svůj nápor protináboženský postavili na tomto jediném dogmatu: »Není, nemůže být něco mimo tyto přírodní zákony, protože jen tyto známe.« Jak ubohá chyba logiky jest jim tu podkladem! Z důvodů, že něco jest tak i onak, nikdy nemůže vyplývati, že by něco jiného vedle, podle, nad nebo mimo nemohlo jinak existovati. Podle platných zásad logického myšlení nemožno ni žádným způsobem z existence jedné možnosti uzavíratí, že kromě této existence není, nemůže nebo dokonce nesmí býti cokoli jiného a dalšího. Zde právě je logická slabina všech odpůrců zázraků, náboženství a nadpřirozena vůbec. Protož

podle zákonů logických sofistika protidůvodů jejich venkoncem padá.

Může tedy zřejmě existovati řád vyšší, než jsou tak zvané přírodní zákony. Řád, jenž výjimečně může zasahovati v jejich zákonitost, aby tu v případech ojedinělých pozměnil jejich účinnost, zvláště když skutečně případy podobné se zaručeně vyskytují. Můj závěr, že běžné fyzikálně-chemické a biologické děje nevylučují možnost jiných, řekněme vyšších potenci, potvrzuje přímo profesor Mareš slovy: »Bůh, stvořitel hmoty a energie, může kdykoli hmotu a energii zrušiti nebo stvořiti. Zázraky nanebevzetí a vzkříšení z mrtvých dokazují tedy nejpatrněji svůj božský původ. Zajisté s toho stanoviska jsou všechny přírodnické námitky proti zázrakům úplně vyvráceny.«

Tedy na jedné straně chyba logického úsudku zde prokázána jest podkladem tvrzení skeptiků, že zázraků není, dokonce, že tyto ani nemohou býti... Na druhé straně proti těmto neodůvodněným tvrzením uvéstí možno druhou, stejně závažnou námitku, totiž tu, že popírači zázraků většinou nemají nejmenší známosti, neřku-li osobní zkušenosti o tom, dějí-li se podobné mimořádné věci vskutku, jsou-li dostatečně zjištěny a ověřeny nebo ne. Chtějí prostě vědecky mluvit o něčem, o čem sami nevědí ničeho. Prapodivná tedy jest »věda« jejich! Ačkoli na pořád pro sebe všude vyžadují výhradní právo všemu nejlépe rozumět, vše vysvětlovat, kriti-

sovat, analysovat, dokazovat nebo vyvracet, v těchto otázkách nesmírné důležitosti strachují se prostě přesvědčit se o reálnosti věci zde a jinde tvrzených. Snad aby se nepřesvědčili, aby nemusili věcem těmto dáti působiti na duše a pak nebyli nuceni zanechatí prázdných řečí a nenávisti proticírkevní. Proto krajně se zdráhají vážně obíratí se otázkami těmito a studovati fakta, která jejich domněnky a laciné protidůvody neodvratně usvědčují z nepravdy. Nemohli by pak tak pohodlně a do omrzení opakovati v povýšenosti své »nadvědy« davu nemyslicímu svá hypnoticko-suggestivní hesla: »není zázraků, nemohou býti výjimky od našich přírodních zákonů.«

Ze strachu před drtivou silou těchto dokladů zahazují a opouštějí dokonce první právo a povinnost vědy, podle slov slavného anglického chemika Baretta: »Věda jest věčnými zákony cti povinna dívatí se do očí každé záhady, která se jí naskytne.« Proto se tolik děsí vyšetřovat, zkoumat tyto věci, jelikož tu rozhoduje správná stará zásada: »Contra factum, non valet argumentum,« jakákoliv vědecká domněnka jest naprosto nicotnou, jestliže jiná bezpečně zjištěná skutečnost nepřipouští dále její výklad a použití. Jakákoli teorie, jež tímto faktem se stala nesprávnou, nemyslitelnou, stává se vědeckou veteší, přestává jednou pro vždy platit. A jediný fakt dostačí. Jest tudíž naprosto nevědecké, jestliže skeptikové odmítají se obíratí fakty mlu-

vícími zřejmě pro možnost skutečného se uplatňování sil nadpřirodních, jak mluví o nich lékař, nebo nadpřirozených, jak je definuje theolog. Pročež naprosto nemá smyslu dále rozváděti teoreticky tento spor.

Sporná záležitost se jednou pro vždy a to rázem rozřeší, pakliže metodou vědeckou, obvyklou ve vědách přírodních, bezpečně zjistíme, že věci mimořádné, zřejmě převyšující to, čemu říkáme »přírodní zákony«, se skutečně dějí. Věci, jež nám nelze vysvětliti jakoukoliv nám známou zkušeností.

Pročež dosti planého mluvení: spor rozřeší se jedině a definitivně a to pro všechny platně, pakliže bezesporným pozorováním zjistíme událost, na níž nám nestačí jakýkoliv t. zv. přirozený výklad. Věda je pozorováním, nic jiného prohlásil prof. Masaryk, to třeba míti stále na zřeteli. Povinností vědy je především svá fakta zjistit, je zkoumat na hodnověrnost svědectví, pokusit se je vyložit, mínění o nich vyslovená přijmout či protipokusem odmítnout, vyvrátit, ale v žádném případě nic tu nesvede plané řečňování. Ve vědě platí jen řeč čistá a jasná: ano, ano . . . ne, ne.

Jsou tedy či nejsou podobné události, zvláště lékařské vědy se týkající, věrohodně zaručené samotnými lékaři? Ano či ne?

Odpovídám přímo: A n o. A sám především ze své zkušenosti, ze svého vyšetřování mohu posloužiti věcmi nadmíru pozoruhodnými, při nichž ovšem co laik nemohu se pouštět do theo-

logických rozborů zázračnosti a její případnosti či nepoužitelnosti pro zjevy tu uvedené. Omezím se proto jen na lékařský posudek a zjištění, zda úkazy, jež zaznamenávám, lze vysvětliti našimi poznatky a zkušenostmi či nikoliv. Tedy v oboru, v němž jsem dostatečně vzdělán a zkušen. Vyličím je chronologicky, prohlašuje předem, že tyto, pokud vím, církví katolickou nebyly prohlášeny za zázrak, t. j. zásah nadpřirodní síly, t. j. Boha.

Toto především platí o Konnersreuthu, s nímž, jak známo, jsem se nejvíce byl obíral. Učinil na mne v tomto ohledu hluboký dojem. Z úkazů tam zjištěných především zdůrazním čtyři věci, nedotýkaje se tu otázky stigmat, o níž jsem dostatečně pojednal v poslední své knize: »Živý obraz Ukřižovaného«. Opakuji, že sám mluvím tu především z vlastního názoru i nejintenzivnější snahy, dopídit se pravdy, jíž vsutku hledám celou duší. Rozbírám, pozoruji, uvažuji a zkoumám, až najdu, co vím, o čem jsem přesvědčen sám, co pak mohu zastávati plně a před kýmkoliv. Zejména ve svých studiích meta-psychických řídil jsem se poctivě zásadou: **P r a v d a n a d e v š e !** A jen na základě svých zkušeností, svých zkoumání mohl jsem se naprosto skepticky vysloviti na př. o Fronczkovi, o Mikulovských mediích a o pí. Silbertové, o níž dosud nevyslovil nikdo svědecky doložené pochybnosti. Jsem přesvědčen, že se nedá pracovati ani se sebemenší nesprávností po delší

čas, aniž by jednou pravda nevyšla najevo. Každá lež má krátké nohy.

První věcí kromobyčejnou, s kterou jsem se byl setkal ve studiích svých o případě konnersreutském, byla zpráva o náhlém vyléčení obsáhlých proleženin této visionářky způsobem zcela zvláštním. Za dobu jejího úplného ochrnutí obou dolních končetin, téměř šest let trvajícího, vytvořily se jí na kosti křížové rozsáhlé vředy z proležení se na tvrdém selském loži. Věc to při obrnách hysterického původu nesmírně zřídka se vyskytující, dle některých vůbec nemožná. Jelikož pak i svalstvo ohybačů levého kolena se jí bylo křečovitě smršťilo, octlo se levé chodidlo pod pravým stehnem, bylo tímto tlačeno k podložce, takže hřbet levé nohy a to od paty a kotníku až po malíček proměnil se v jeden jediný, krví a hnisem pokrytý vřed. Souhlasné zprávy očitých svědků i na místě samém událost vyšetřovavších autorů o Konnersreuthu praví, že tyto rány se jí počátkem května 1925 během jednoho dne zhojily — když do obvazu na tyto bylo dáno několik růžových lístků z hrobu světičky z Lisieux. Mně osobně potvrdil správnost údajů těch jak prof. Pabstmann (biolog) z Bamberka, tak zejména i dp. farář Naber, jenž výslovně mi sdělil, že tu za 24 hodiny rány Tereziny pokryty byly tenounkou kůžičkou, čili jak my lékaři říkáme, se epitelialisovaly.

Kdo měl příležitost osobně léčiti nebo ošetřovati podobné proleženiny (vzniklé nedostatkem krevní výživy), ví ze zkušenosti, jak tvrdošij-

nými jsou vůči jakékoliv léčbě a že je potřeba nejen týdnů, nýbrž dokonce i měsíců k zhojení ran podobného rozsahu. Tedy zde věrohodní svědkové zaručují uzdravení, které se uskutečňuje dle našich zkušeností teprve během dlouhé doby, kdežto tu se přihodilo v době zcela krátké, bezprostřední.

Druhou věcí, lékařsky těžce chápatelnou, jest příhoda s hlízou při zánětu slepého střeva, od níž Terezie Neumannová dne 13. listopadu 1925 večer po vzývání sv. Terezičky Ježíšovy náhle byla uzdravena, takže ještě týž večer tato těžce nemocná, vysílená osoba, již chirurg Dr. Seidl z Waldsassen, odborník, nutil k okamžité operaci — mohla sestoupiti se schodů své podkrovní světničky, jíti as 200 metrů přes náves či náměstí o po schodech vstoupiti do kostela, modliti se tam hodinu, opět tutéž cestu vykonati domů a od té doby býti úplně zdráva!! Hnis z prasklé hlízy, která byla odborníkem vyšetřováním konečníku zjištěna, vyšel druhý den as k 2. hodině po půlnoci střevem ven. Případ ten hodnotím lékařsky obšírněji ve své knize: »Živý obraz Ukřižovaného«, pročez tam odkazuji. Výtky, které tam jsem byl učinil prof. psychiatrie dru Evaldovi, uveřejnil jsem i německy v »Konnersreuther Sonntagsblattu«, by na ně dotýčný pán mohl veřejně odpověděti a se hájiti (27. ledna 1929).

Ono podivuhodné vyléčení slepoty i ochrnutí končetin těla stigmatizované, z nichž prvá trvala čtyři, druhá plných šest let, schválně tu vyne-

chávám, poněvadž dle nynějšího stavu těžko si učiniti přesný obraz klinický, o jaké organické onemocnění tu běželo. Rozebral jsem věc opět obšírněji v knize svrchu citované.

Třetí věc daleko nepochopitelnější jest ekstatická znalost stigmatisované celých vět v původní řeči Spasitelově, v aramejštině, jazyku to přes 1800 let vyhynulém. Věc tím zajímavější, že správnost tohoto úkazu potvrzena třemi nejlepšími znateli orientálních jazyků: prof. Wutzem, prof. Dalmanem a prof. Bauerem z Jeny. Nejnověji toto potvrzuje čtvrtý odborník univ. prof. Veselý z Vídně. Věc tak drtivé váhy, že všichni skeptikové o událostech konnersreutských tuto okolnost, naprosto se jim nehodící a jich výkladům nebezpečnou, prostě zamlčují. I to jsem náležitě osvětlil ve své svrchu uvedené knize, zejména i naprostou nemožnost vykládati si věc jakkoli, třebaš i přenosem myšlenek. Terzie zná leckterá slova, jež ani vyšetřujícímu profesoru nebyla běžná. Existenci jich zjistil teprve dalším studiem. Dále při prostém přenosu myšlenkovém zůstává nám nevysvětlitelným fakt, proč by se přenášela jen aramejšтина a ne hebrejšтина, věc daleko víc na snadě jsoucí. Jsme zde s jakýmkoliv »přirozeným« anebo »mimo-dušeyním« výkladem naprosto v koncích.

Leč naše vědecké rozpaky stupňují se a vyvrcholuji ve věci ještě neuvěřitelnější, t. j. v půstu stigmatisované, nejen od potravy, ale hlavně od nápojů.

Okolnost, která vyšetřováním biskupské ko-

míse pro časový úsek od 14./7. do 29./7. 1927 přísežně byla stvrzena. Ve svých přednáškách i knize rozebírám lékařské okolnosti tohoto neuvěřitelného dějství s dostatek. Nemá to smyslu zde to opakovati. Podotýkám jen, že co nejdříve utkám se opět v časopise konnersreutském s prof. Ewaldem pro jeho dobrozdání o případu tom, kde tento muž vědy počal sice lékařsky uvažovati o medicínské nevysvětlitelnosti tohoto nepochopitelného děje, ale brzy byl jím tak úplně přiveden z konceptu a zmaten, že prostě a jednoduše od jakéhokoliv rozboru a výkladu horempádem utíká. Volí raději záchranu v nevědeckém saltomortale a v pochybných zadních dvířkách, jen aby nemusel doznati se k důsledkům logicky ze všeho plynoucím. Ostatní autoři snažili se aspoň nějak »vysvětliti si tyto záhady, a s pseudovědeckými výklady pp. dra Kronera, Stephana i Weissla vypořádal jsem se taktéž a konec konců loyálně doznávám: »Je-li tento děj naprosto věrohodně zjištěn (jako že vskutku jest), pak jsme zde s naší lékařskou vědou i zkušeností naprosto v koncích. Vymyká se úplně jakémukoliv přírodnímu dějství a zákonitosti nám známé...! Jsme tu zcela bezradní: laici i odborníci.

Pak přišly Přestěnice. Případ tak vysoce zajímavý, že jsem se nerozpakoval podniknouti i ve sněhové vánici cestu autem z Prahy tam i zpět přes 300 km, bych se osobně o něm informoval. As 6 roků těžce chorý a na lože ne-

hybně připoutaný 20letý vesnický synek Fr. Koutník, jež ošetřující lékař pro naprosto beznadějný stav neosměloval se již ani kamkoliv do nemocničního ošetřování převážeti (sám jsem četl jeho vlastnoruční list o tom), po visi sv. Terezičky z Lisieux vstal, chodil, jedl atd. Byl to již na kost vyhublý kostlivec. Vyšetřoval jsem tento případ pomocí různých odborníků v květnu v Praze. Jelikož však za dva dny jeho pobytu toto šetření nemohlo býti skoncováno, nerozvádím se dále o tomto podivuhodném vyléčení, ač jej stále držím v patrnosti.

Raději se zmíním obšírněji o lékařsky přesně zjištěném, přesto však nevysvětlitelném případě slezského lidového básníka Jana Glabazny z Mokřých Lázců u Opavy, o němž roku 1900 v knize »Naše Slezsko« napsal spisovatel Jan Vyhlídal: »Glabazňa je nejnadanějším básníkem lidu slezského.«

Vylíčím v krátkosti tuto událost, jak jsem ji v září r. 1928 uveřejnil v »Lidových Listech« a poté v knihovničce »Za pravdou«, v Pelhřimově vydávanou péčí Kazatelny v lidovém spisku pod názvem: Existují-li zázraky.

Konal jsem již dobrého čtvrt roku své přednášky o Konnersreuthu, když pojednou v polovici února r. 1927 jsem dostal osmerkový dopis, jehož adresa vedle jména zněla prostě: v Praze. Vzadu bylo jméno odesílatelovo: Fr. Glabazňa, ředitel škol v Mokřých Lázcích u Opavy.

Po krátkém úvodě napjala se moje pozornost, neboť tam stálo:

»Dovoluji si . . . přednésti malý doklad o záhadě v Konnersreuthu. Můj bratr Jan Glabazna, 67letý výměnkář v M. L. u O., byl od smrtelné nemoci na přimluvu omilostněné Terezie Neumannové náhle a dokonale uzdraven. Doufám, že tato událost bude zajímaví, proto dovolím si dopodrobna ji uvést.«

Napětí moje rostlo, když dále stálo vylicení nosní choroby, očividně zhoubné, jež bezvýsledně ošetřována byla u různých lékařů, plným jménem uvedených, až opět bylo: » . . . a pak mu řekl, že je s léčením u konce a radil mu, aby se dal operovati, že jiné pomoci není.

Tu zajel do Prahy do nemocnice Milosrdných bratří. Tam ho pp. lékaři prohlédli a prohlásili, že tato vážná nemoc se jen operací může zdat . . . Protože hlavní operatér (prof. Bayer), byl na prázdninách, tu mu nařídili, aby přijel za měsíc, a radili mu, aby učinil pořádek (poslední vůli).

Bratr však chtěl raději zemřít, než se podrobiti nejisté operaci . . .«

Po dalším líčení průběhu nemoci stálo v dopise: »Já jsem mezitím četl německou brožuru o Terezii Neumannové a řekl jsem bratrovi, že jí dopíše, aby se v modlitbách za něho přimlouvala v pátek dne 23. září 1927. Tu v týž pátek dosáhly bolesti jeho nejvyššího stupně, takže bratr myslil, že bude jeho konec.

Po 4. hodině odpolední v týž pátek najednou jako blesk tělem přejelo a bylo po bolestech. N e m o c n a č i s t o, n á h l e a d o s u d t r v a l e

zmizela. Nos je tak normální, jako před nemocí. Bratr jest úplně zdrav. Toť nepopíratelné faktum, že bez léků, bez mastí, najednou nemoc úplně zmizela. — Děkuje.... zcela oddaný... Frant. Glabazňa, řed. škol. v. v., Mokré Lázně u Opavy, dne 11. února 1928.«

Vylíčení případu takového vskutku mi za to stálo, bych se do vyšetření jeho pustil s celým zápalem, kdyžtě nadto v Praze, a to v nemocnici Milosrdných bratří, jsem mohl najíti svědectví o něm. Proto co nejdříve, ještě týž den, jsem si tam zajel.

Vyhledal jsem ihned dp. převora Hrabala a představiv se, dotazoval jsem se, kde bych u nich zvěděl bližší data o nosní chorobě nějakého p. Glabazňy ze Slezska. Dp. převor odpověděl, že sám se naň dobře pamatuje, když loni počátkem srpna u nich ležel s tak těžkou nosní chorobou (rozpadajícím se nádorem), že spolunemocní s ním pro zápach nemohli vydržet v pokoji. Zhoubná nemoc byla tak pokročilá, že se už nedalo pomýšlet na operaci.

»Ostatně,« podotkl dp. převor, »sám nejlépe víte, jak znetvořující by to byla operace, jak nepatrné vyhlídky jsou tu na zhojení! Proto byli jsme rádi, když jsme ho mohli odeslati domů pod záminkou, že náš šéf chirurg není přítomen. Jeho návrat za měsíc nebyl již očekáván... tak byla jeho nemoc pokročilá.

Ale psal nám, že se uzdravil úplně bez operace po novéně (devítidenní pobožnosti) ke sv.

Terezičce z Lisieux a prosbou za přimluvu Terezie Neumannové.«

Tedy přece by se děly podivuhodné nebo dokonce zázračné věci i za našich časů... dokonce v naší vlasti!

Umínil jsem si tudíž případ všemožně vyšetřiti a hlavně odevšad předem si získati doklady, aby mi potom ze všelikých příčin — jichž člověk nikdy nezná — nebyly odeprény.

Nelenil jsem tedy... Laskavostí ct. p. fra Celestina, správce nemocnice Milosrdných, dostal se mi do ruky přesný opis chorobopisu p. Jana Glabazňy, jenž z ní:

Rok 1927. - Č. prot. 1481. - Č. post. 143. - Jméno a zaměst.: Jan Glabazňa, soukrom. - Věk: 67 r. - Stav: ženat. - Nábož.: katol. - Přijat: 8 /VIII. - Propuštěn: 10./VIII. zdr. zlepšen, nezhojen. - Označ. nem.: Tumor nasí (Sarcom?) - Doba onemocnění před přijetím:

Pacient trpí mnoho let rýmou. V ležnu tohoto roku pocítil pacient, že nemůže dobře dýchatí nosem. Odborný lékař nazval nemoc polypy a vyřezal několikrát (as i 15krát) kusy polypů, vyškrabal a vypálil. Nos částčene zvětšen, kost zduřelá a bolí. V nose vidět. na pravé straně velký nádor, který jest rozpadlý a zapáchá, na levé straně menší nádor. Dýchatí může pat. částečně. Protokol. 10 /VIII. pacient propuštěn a odkázán k operaci za 6 týdnů. Teplota normál.

Tímto tedy měl jsem zaručeno, že nemoc ona vskutku existovala. Byla takovou, jak ji líčil bratr uzdraveného.

Dychtil jsem věru spatřiti samotného p. Gla-

bazňu, tak podivuhodně uzdraveného. Přednáška moje v Opavě byla stanovena na neděli dne 22. dubna 1928.

Prazvláštní náhoda přála tomu, že právě o velikonočních svátcích byl jsem představen p. Dr. Cornellovi Veitsovi, jenž během týdne nastupoval do Opavy jako primář a řídící lékař nosního a ušního oddělení zemské nemocnice tamtéž.

Prosil jsem tedy snažně nového známého, že k němu pošlu pacienta v Opavě, aby jej co nejlépe prohlédl a nález mi sdělil písemně.

Dopsal jsem hned do Mokrých Lazců, aby před přednáškou došel p. Jan Glabazňa dopoledne s mým doporučením k p. primáři a dal se jím prohlédnouti. To se též stalo.

V neděli 22. dubna jel jsem do Opavy přednášet. — Po přednášce se ke mně přihlásil statný starší pán s plnovousem, pan Jan Glabazňa a jeho bratr p. Fr. Glabazňa, ředitel, s nímž jsem si dopisoval.

Uvítali mne s velikou radostí a hned mi dávali písemný nález p. primáře, ježž hned nato jsem měl příležitost pozdraviti osobně. Takto bylo v něm napsáno německy:

Nález u p. Glabazňy Jana:

*Vnější nos propadlý. Velký defekt v chru-
stavčité přepážce, koštěná přepážka, jak se zdá,
neporušena, vomer v zadní rhinoskopii bez nálezu.
Uvnitř nosu povšechné přiškvary, jinak žádná cho-
robná změna.*

Dr. Cornel. Veits.

Po přednášce měl jsem příležitost besedovati drahnou dobu s oběma bratry Glabazňovými,

kteří plni radosti sdělovali mi všechny podrobnosti choroby a podivuhodného vyléčení.

Pan Jan Glabazňa působil na mě dojmem na svůj věk zcela zdravého muže. Ačkoli mu již táhne k sedmdesátce, je neobyčejně čilý a svěží. Sepsal jsem s oběma bratry celou historii onoho podivuhodného vyléčení na kus papíru.

Když pak jsem věc připravoval do tisku, abych snad někde něco neopomněl, nebo aby i autenticky a písemně jako dokument byl zachován případ ten, dopsal jsem začátkem srpna 1928 pánům Glabazňovým o vyličení této události jejich vlastními slovy. Došla mi odpověď ze dne 8. srpna, psaná vlastnoručně uzdraveným p. Janem Glabazňou. Na podkladě tohoto autentického vyličení a svých poznámek líčím tu celou událost, jak se sběhla.

Jan Glabazňa narodil se 9. prosince 1860 jako pátý ze spolubratří, z nichž nejstarší, 2./8. 1928 zemřelý, byl Msgre Eustach, druhý jest děkanem v Hranicích na Moravě. Třetí bratr jest arcibiskupským úředníkem v Kroměříži, čtvrtý, František, ředitelem škol v. v., pátý pak, a nejmladší, jest Jan.

Týž býval po mnoho let (přes dvacet) starostou Mokrých Lazců, jest čestným předsedou katolické omladiny, též místní rady katolíků a členem župního představenstva svazu lidových zemědělců.

Měl dvě dívky: syna učitele, jenž zemřel na

zánět slepého střeva, dceru učitelku, zemřevší po porodu. Jeho statek spravuje jeho zeť, sám pak obdělává si značný výměnek.

V roce 1926 v červnu onemocněl Jan Glabazna rýmou, Tato však se neztratila. V měsíci prosinci téhož roku počal mu otékatí a boleti nos, a to čím dále tím více. Levá dírka zarůstala mu jakýmsi načernalým masem. Nemohl jí dýchatí.

Po vánocích zašel ke svému domácímu lékaři, p. Dr. Kalusovi v Opavě, který předepsal mast, poté prášek, leč když pacient přišel po třetí, tu odkázal ho k odbornému lékaři p. Dr. Frant. Navrátilovi v Mor. Ostravě, Tyršova ulice.

Tento zjistil jeho povážlivý stav i vleklost nemoci, doporučil mu okamžitou operaci, již sám provedl. Odstranil mu ony zbudělé polypy z nosu kličkou a vyškrabáním. Dal mu tampon a objednal ho, aby za týden opět přišel. Pak ho podobně operoval. Při třetí návštěvě shledána již pravá nosní dírka zachvácená, jež také škrabána, protože pacient nemohl již nosem dýchatí; v hrdle mu vysýchalo, zvláště v noci, takže se bál, že se zalkne. Operace tyto byly pro něho velice bolestivé. Přesto však navštěvoval tohoto lékaře od počátku února až do konce června. Byl tam celkem asi dvacetkrát a 16 nebo 17krát byl operován.

Než přes veškeré tyto oběti stav jeho nikterak se nelepšil. Naopak, bylo mu hůř a hůř. Nos otékal, zarůstal znovu a znovu, bolesti byly čím dále nesnesitelnější. Zvláště hlava ho strašně bo-

lela a bolest neulevovala žádným lékem. Nemohl spáti, nemohl jísti, dýchal jen ústy, oči jej bolely. Hlavně však znepokojující jevila se okolnost, že se cítil nadmíru zesláblým a práce neschopným, neboť za těchto pět měsíců ubyl 17 kg na váze. Zeptal se konečně svého lékaře, co o věci soudí. Týž mu odpověděl, že rakovina to není, ale nemoc silně této podobná, těžká, dlouho trvající. Posílal jej do nemocnice k operaci, o níž se netajil, že je těžká.

Tu počátkem července počal nemocný choditi v Opavě k p. dr. Lichtwitzovi, Masarykova ul. U něho byl celkem 14krát. Tento lékař pokoušel se odstraniti nádorovité »živé maso« leptajícími tekutinami, což nemocný lépe snášel. Když však viděl, že snaha jeho neprospívá, sdělil mu otevřeně, jak nebezpečnou je jeho nemoc, vůči níž mu nezbývá než poslední útočiště: operace a to co nejrychlejší a na dobré klinice.

Odejel do Prahy k Milosrdným, o čemž byla již řeč, jak pochodil a v jakém stavu byla jeho choroba.

Píše pak o tom doslovně: »Poznával jsem, že pro mne i ta nejtěžší operace jest marna. Slíbil jsem, že se vrátím a odejel z Prahy na sv. Horu u Příbramě, kde jsem prosil Matičku Boží o radu a šťastnou hodinku smrti.

Výsledek své cesty sdělil jsem svým bratrům. Nejstarší z nich, Msgr Eustach, t. č. na odpočinku v Klinkovicích, pozval nás všechny (jsme ještě čtyři) k sobě a nařídil, aby celá naše rodina konala devítidenní pobožnost a prosila

Pannu Marii, sv. Josefa, sv. Antonína a sv. Terezii od Ježíška za přimluvu mého uzdravení. (Pobožnost rozdělena na jednotlivé bratry, takže nemocný pan Jan Glabazňa konal tuto k sv. Terezičce z Lisieux.) Slíbili jsme takto učinit. Rozloučili jsme se po bratrsku jako naposled.«

Bezprostředně však před tímto aktem poslední naděje byl ještě náš pacient v zemské nemocnici opavské na oddělení pana primáře Lосerta, kde opět mu radili operaci. Při tom byla mu část nádoru z nosu vyříznuta a spolu se zkouškou krevní zaslána, podle mínění pacientova, do Prahy do ústavu pathologického k mikroskopickému zkoumání. Ve skutečnosti tento rozbor stal se v prosektuře zemské nemocnice, v Opavě samotné.

Tato pak okolnost jest pro posouzení celého našeho případu na výsost důležitou.

Leč ponechme líčit další průběh věci samotnému p. J. Glabazňovi, který mi píše: »Druhého dne naší modlitby došel ke mně bratr, školní ředitel ve výslužbě a sdělil mi, že by bylo dobře poslat prosbu o přimluvu k trpícímu Spasiteli k oné omilostněné dívce Terezii Neumannové do Konnersreuthu, o níž jsme četli (v německé brožuře), jak se jí trpící Spasitel zjevuje a ona že má milost i s ním rozmlouvati. S radostí nevyslovitelnou jsem přijal tento návrh a požádal bratra, aby prosbu zhotovil.

Dne 18. září zaslali jsme rekomandovaný dopis jí a dp. faráři Naberovi s prosbou, aby při-

štího pátku 23. září se za mé uzdravení přimluvila.

V pátek 23. září přistoupila mi do hlavy tak prudká bolest a píchání, že jsem seděl a bál se pohnouti, abych pohybem těla si nepřivodil smrt. Domníval jsem se, že přichází konec mého života. Toto smrtelné napětí trvalo od rána až přesně do čtyř hodin odpoledne, kdy po odbití hodin jedním mžikem mi bolest ulevila a já volal radostně na svou ženu:

»Jsem zdrav, jsem zdrav!«
A od té chvíle bylo mi dobře.«

Jak jsem já dodatečně zjistil, právě týž den skončila se devítidenní pobožnost všech čtyř bratrů, jak vpředu o ní bylo referováno.

Náš podivuhodně uzdravený sděluje, že byl za tři dny pak u pana primáře dra Loserta, jenž si jej objednal na 26. září. Když k němu pan Glabazňa přišel, tu pan primář se hodně divil, a když ho prohlížel řekl mu: »Člověče, vy máte pravou stranu úplně zdravou. Co to? No, jak to půjde tak, to se uzdravíte úplně.«

Asi za dva měsíce se představil panu primáři dru Losertovi znovu a ten s podivením konstatoval, že jest úplně zdrav.

Rovněž i pan dr. Lichtwitz si ho dal zavolat a řekl mu, že jest zázračně uzdraven.

Přirozeně, že při takové kromobyčejné věci jsem si vyžádal, zcela nenápadně, svědectví od

v š e c h z ú č a s t n ě n ý c h l é k a ř ů. Především mne nesmírně zajímal onen mikroskopický nález jako střed, kolem něhož se točilo veškeré posuzování choroby páně Glabazňovy.

Proto v první řadě požádal jsem nynějšího pana primáře nosního oddělení opavské nemocnice dra Corn. Veitse za laskavé zaslání opisu případného chorobopisu a zvláště pak onoho drobnohledného zjištění. Jelikož pak náš pacient byl pouze ambulantním nemocným, nebyl s ním sepsán chorobopis. Proto správně v dopise z 30. dubna týž pan primář mi píše, že chorobopis pana J. Glabazňy přes všechnu námahu nalézt nemohl, že se asi ztratil. »Pouze však našel jsem v prosektuře zaznamenaný jeho nález a dal jsem zhotoviti opis, jejž Vám přikládám. Kdyby se přec jen chorobopis našel, samozřejmě, že Vám opis jeho zašlu.«

Než opis nálezu jest taký, že není naprosto zapotřebí dalšího svědectví, abychom byli v naprostém jasnu o podstatě choroby páně Glabazňovy, o níž naše věda učí, že v takovém stadiu jest nevylečitelnou a s naprostou jistotou již jen smrtí končící. Dokument ten je psán na dvoj-jazyčném lístku úředním:

O p i s .

Přij. čís. — Aufn.-Zahl:

Jméno nemocného: — Name des Pat. Glabazňa Jan.

Ústav, pavilon: Dr. Losert (El) (671):

Anstalt Pavillon:

Nález prosektury: — Prosektur-Befund.

Prot. čís. prosektury: H 719/1927.

Prot.-Nr. d. Prosektur: 17/9 1927.

*Tumor nasi: Malobuničný nádor sarkomatosní
(Lymfosarcoma?)*

Úřední razítko:

*Prosektura slezské zemské nemocnice v Opavě.
30./IV. 1928.*

Dr. V ý b o r a.

Po tomto úředním stvrzení, naprosto přesném, nemůže býti žádný lékař v pochybách, že tu šlo o jednu z nejzhoubnějších nádorovitých forem, které dokonce snad jsou nebezpečnějšími než sama rakovina, zvláště svým zachvacováním ostatních orgánů celého těla (metastasami).

Nebylo tudíž ani zapotřebí, abych ještě pátral dále. Ale přesto jsem tak učinil. Především jsem dopsal do Ostravy panu dru Navrátilovi.

V prvním dopisu uvedl jsem nesprávně jméno Gažík místo Glabazňa, ale i na opravenou informaci dostal jsem od pana doktora odpověď, že neví, že se nepamatuje atd. Nevím a nechci rozhodovati, zda pan doktor nevede si záznamů a skutečně se naň nepamatuje, ačkoli specialista ponejvíce dobře si pamatuje všechny výraznější případy své praxe. Nebo jako člověk pokrokový nechtěl mi nic o tom sdělit. I s tím nutno počítati, poněvadž tato okolnost ztěžuje značně pátrání a hodnocení podobných případů. Zde však to nemělo bohudík významu.

Zato s nevšední laskavostí choval se ke mně pan dr. Lichtwitz, který, ač vyznáním israelita, zaslal mi dlouhý dopis z 10. června 1928, v němž mi sděluje, že si pana Glabazňa objednal ku prohlídce právě nedávno a že pan Glabazňa činí nyní dojem sedláka v plné síle, jemuž

přibýlo na váze více než o deset kg. Veškeru polní práci obstarává osobně. Místně poskytuje nos obraz sedlovitého tvaru s defektem velkým asi jako dvacetihalěr, o hladkých okrajích. v nosní přepážce bez jakéhokoli tvoření se příškvarů . . .

»Primář dr. Losert mi sděluje, že prosektura rozeznala u něho malobuněčný lymfosarkom. Muž ten byl též vícekrát ošetřován Roentgenem; vypravuje však, že tím nepociťoval žádné úlevy, nýbrž — a přesto zmiňují se o tom — uzdravení jeho nastalo bleskurychle jednoho pátku, když se byl uvedl ve spojení s Konnersreuthem.«

Nuže, všechna čest a úcta panu kolegovi za jeho nepokryté dosvědčení pravdy.

Pak mi zbýval jenom ještě Konnersreuth. Především jsem pátral pomocí slečny L. Z. z Františkových Lázní. Bylo mi sděleno, že Terezie Neumannová dostává podobných dopisů spousty, ale přesto že se snaží všem vyhovět, což mi tamější dp. farář Naber ústně potvrdil.

Uzdravený sděluje nakonec: »Jsem tedy od 23. září 1927 zdráv a své uzdravení přičítám jedině na přimluvu uvedených svatých a Terezie Neumannové, dobrotivému lékaři Ježíši Kristu. Toto mluvití budu až do své smrti hlasitě a veřejně, aby zvětšena byla čest a chvála Boží.«

Po vypočtení veřejných svých díkůvzdání končí: »Udání moje o zázračném mém uzdravení je zde podle pravdy a mohu je přísahou stvrditi.

Jan Glabazňa.«

Je tomu přes půl druhého roku, co tento neobvykle uzdravený cítí se naprosto zdráv a silen. Vždyť loni ve žních sám zastal vše potřebné na poli. Jest tedy náhle, úplně a trvale uzdraven. A přece jeho stav podle všech lékařů v Opavě, Moravské Ostravě i v Praze byl zcela beznadějný.

Když jsem byl loni v Lurdech v Bureau de Constatacion, jeho šéf dr. de Vallet s komisí lékařskou u neobyčejných případů, jimi vyšetřovaných, vždy konstatoval tři okolnosti:

1. Nemocný byl těžce a nevylečitelně chorým.

(A Jan Glabazňa byl takým, a to na zhoubný malobuničný sarkom nosu. Potvrzuje to svědectví lékařů v Opavě i v Praze a hlavně nález prosektury.)

2. Plné a trvalé uzdravení.

(Lékaři ho ošetřovavší: pp. Lichtwitz, primář dr. Losert a nově pan dr. Veits potvrzují jeho plné uzdravení a trvalost téhož.)

3. Náhlé a nevysvětlitelné jeho uzdravení.

(Totéž třeba potvrditi o uzdravení statkáře Jana Glabazňy 23. září 1927.) Vyléčení toto způsobem přirozeným nemohlo se udáti.

Jak si máme vysvětliti náhlé vyhojení zhoubných nádorů rakoviny či sarkomu, jak tomu bylo zde? Především musí zmizeti nádor, jehož buňky těší se zvýšené životnosti. Nuže, kam se tyto podějí, když zmizí? Do krve, do šťav tělesných? Vždyť by tu učinily jen onemocnění toto

daleko zhoubnějším, přímo usmrcujícím, jak tomu bylo u počátečních léčebných pokusů Roentgenem. Kam zmizí, aniž škodí? Kam zmizí dále beze stopy onen stejně obávaný toxin zhoubných nádorů?

Otázky nezodpověditelné...

Tímto považuji své svědectví lékařské za skončené a necítím se povoláním dále rozhodovati.

Pokud zasáhl tu v beznadějnou nemoc náhle zázrak, mohou rozhodovati jen úřady církevní. Podotýkám pouze, že veškeré doklady, zde citované, jsou u mne k dispozici.

Nuže: známe či neznáme podle veškerých našich zkušeností lékařských, uložených jak ve vědeckých záznamech nebo v pamětech praktiků, podobný případ okamžitého, trvalého vyhojení, bez sebe menšího zákroku léčebného, operací již neodstranitelného nejzhoubnějšího nádoru sarkomu malobuničného, jenž přece bezvýhradně končívá zákeřnou, brzkou smrtí?

Ne. A přec jest zde skutečnost tato tak nesporně zjištěna, že o ní nelze v nejmenším pochybovat. Ostatně možno ještě dnes slyšeti o tom přísežnou výpověď očitých svědků i vlastníma očima spatřiti vyléčeného pana Glabaznu samého. Pročež, třebaž že nechápeme a nijak vysvětliti nedovedeme, jak se bylo událo toto nadmíru podivuhodné zhojení, přesto musíme je zařaditi v řadu událostí, fakt bezesporně zjištěných, obvyklé přírodní zákonitosti se vymykajících, vůči nimž jakékoli mluvení a vyvracování slovy — ne protipokusem — zůstává jen

planým potlachem lživědeckým. Tohoto nemusíme si vůbec dále ani všimati.

Ostatně k potvrzení a doplnění svých tvrzení i argumentů uvedu ještě jeden nadmíru zajímavý případ, který i nejskeptičtějšího pochybovače — ač-li týž ještě vůbec dovede rozumně a logicky mysliti — musí přesvědčiti o vyšší zákonitosti dějů, než jsou tak zvané »přírodní zákony«.

Podobné úkazy, přírodními zákony nepochopitelné, dějí se v počtu i způsobu daleko dokonalejším na místě zvláště omilostněném, v Lurdech.

Obdivuhodné je místo Lurdy! Kromě věčného Říma není snad místa na světě, jež by mělo tolik ctitelů, nadšených zbožňovatelů, ale také zároveň i tolik zavilých odpůrců i hanobitelů.

A jak líbezně se položilo v srdce Pyrenejí! V krajinu klimatu tak rozkošného, že tu již všechno občerstvuje srdce i duši člověka! A což onen nadpřirozený zdroj života, jenž každoročně přes tři čtvrti milionu věřících dosyta napájí duchovními dary, rozdávaje štědře milosti eucharistické, konaje nespočetné zázraky vnitřních obrácení, zázraky víry, mravní obrody a vzrůstu nitra člověka, v Bohu zakořeněného a zakotveného!

V době zbožných poutí jakoby přímo duchovní smršť, orkán síly mravní uchvacoval duše statisíců a povznášel k nebesům, k Matičce Boží i Synu jejímu, Kristu! Dni nezapomenutelné, ohromující. Přetavující duši a vedoucí zbožné

ctitele Matky přímo v náruč svátostného Syna, Krále králův! Ký div, že právě na tomto místě i vnější schrána duší, lidské tělo, nalézá často svoje uzdravení, mnohdy dokonce i doslovné vzkříšení ze spárů jisté smrti.

I lidé nevěřící a vlašni nedovedou se ubrániti všemocným dojmům místa tohoto. I je nakuze a zachvacuje duch zbožnosti vřele z niter lidských tryskající. I je strhuje hluboká, nelíčená, opravdová zbožnost živelnou silou, vyvěrající z duší, které v neztenčené míře si byly uchovaly poklad své víry. Víry, která rozněcuje, která zapaluje... Vždyť i v katolicismu krajně nepřátelské Přítomnosti doznává spis. Urzidil: »Největší zázrak, který se denně v Lurdech přihází a i nejzarputilejší povahy dojme, jest, že ještě v dnešní době se tu setkáváme s ohromnou životní aktivitou... s nutností a možností absolutní v í r y!«

Do Lurd by měli jíti všichni oni skeptikové náboženští, kteří prohlašují, že víra je přežitkem moderního člověka. Zvlášť oni přemoudřelí naši pokrokaři i lidé zhypnotisovaní nadměrnými nadějemi technického pokroku civilisace a omámení vidinami lékařské vědy, která prý jednou všemu přijde na kloub: smrti, nemocem i utrpením lidským! Tu prohlédnou a proberou se z nejtěžšího opojení svých myslí a mozků, aby zažili zdrcující dojem jak naprosté malomoci a ubohosti lidské, tak i vědy a nadějí, vzepjatých až k nemožnostem bezmocné vzpoury proti Bohu.

Legie oněch ubožáků, do tisíců jdoucích, na jejichž tělech i nejmodernější a nejnákladnější metody léčebné byly skončily naprostým neúspěchem, zdrtí je tu a srazí k zemi! Jako dým a pára rozplynou se jejich utopie před mrazivým dechem utrpení a běd lidských. Nekonečných, neodstranitelných vůbec v tomto údolí nářku a slz.

Podívaná na tyto ubožáky všech stavů, všech věků i všech národností rozdírá srdce. Zvláště když tito ne ve dvou, ale i v pěti až šesti řadách za sebou zaujmou místo na vozících na velmi prostranném náměstí před basilikou lurdskou. Není nemoci, není bídy lidské, aniž utrpení tělesného, jež by se tu neobjevovalo, by v posledním vzplanutí dohasínajících nadějí vší silou duše zdeptané, poslední důvěrou zavěsilo se na rty kněze a spojilo se s výkřiky jeho:

Paní naše Lurdská, pros za nás!

Oroduj za nás, Máti naše!

Ježíši, Synu Davidův, smiluj se nad námi!

Pane, smiluj se!

Pane, kéž vidím!

Pane, kéž slyším!

Pane, kéž chodím!

Pane, rci toliko slovo a budu uzdraven!

Tys naše Vzkříšení a Život!!!

Výkřiky tyto dojímají, povznášejí, otřásají nitrem. »Tu tisíce duší pociťuje skutečnou a živou přítomnost Ježíše Krista ve svaté Hostii. Pociťují všichni, že

sám Pán života a smrti mezi nimi prodlévá...» tak píše Bruno Grabinski.

Spisovatel R. J. Malý, jehož hluboký spis náboženský: »Posvěcení života« nikterak není katolické víře nakloněn, po zdrcujícím dojmu zážitků lurdských neváhá vyznati:

»Nemůžeš zůstat opodál. Cítíš, co je to víra, která uzdravuje a hory přenáší, co je to síla duchovního obcování, co je to síla kolektivního ducha, který chce zvítěziti nad hmotou. Všichni umírající se kolem tebe ovíjejí jako tonoucí a veliká víra zástupů tě vyzdvihuje. Cosi tě strhuje na kolena a zase tisíce křídel ti narůstá. Oči se šíří, duše překypuje — a než se naděješ, přistihneš se, že také voláš: »Notre Seigneur, nous Vous aimons...« Neboť se cítíš rovný mezi rovnými: ubohý trpící člověk, chybuující a hledající uprostřed nepravostí a věčného Života... Zde není výsad a hodností. Zde není peněz, zde není zásluh o politickou stranu, obchod a průmysl. Zde není úřednických titulů, vyznamenání a diplomů. Zde každý veřejně se přiznává ke své duši. Před tváří smrti každý je prach a popel. A před tváří Boží každý jest — jaký jest. Milionářka jest tu ubohou matkou, která prosí o záchranu svého dítěte. Tovární ředitel jest tu umírajícím člověkem. Jedni se uzdravují a druzí ne... neboť jen horoucí víra uzdravuje. Chuďas tu vstupuje do nebe — neboť jen síla očištění a ekstase strhují nebesa k zemi.

Lurdy, toť horoucí sen zdravých i nemoc-

ných, chudých i bohatých — o věčném životě. Lurdy, toť vášnivý útok lidské bídy a vroucnosti na Boha . . . by pomohl, aby promluvil, se ukázal . . .«

Jak krásná to slova, jak plně vystihují skutečnost všemi návštěvníky plně tu prožívanou.

V tomto sjednocení tužeb, přání, modliteb, výkřiků tisíců usměrňuje se síla volající, vzpínající se k nebesům, odkudž v odpověď snáší se dolů proud milostí, soustřeďující se hlavně ve viditelných způsobách nejsvětější Eucharistie. Probouzející, zachraňující, uzdravující, nescíslné lidi nejen v srdci a na smrtelné duši, ale mnohé i viditelným způsobem na jich tělesné schráně.

Tyto úkazy zcela mimořádných milostí stávají se tu viditelnými pečetěmi nadpřirozených darů, jež tu uděluje. Duch, vějící, kam chce sám a uštěďrující je, komu opět chce sám . . .

O tyto makavé průkazy vyššího řádu věcí, než jest onen vědou a myslí lidskou zbadatelný, o ony smyslům našim nápadné a jimi nechápatelné události běží tu v první řadě. Tyto krom-obyčejné příběhy na místě samém vyšetřují a konstatují lékaři nejen náhodně tam se vyskytnuvší, ale i stále studiem tím zaměstnaní v oficiálním Bureau de Constatation, úřadu to zjišťovacím. Jeho přednostou jest právě Dr. de Vallet, vysoce schopný a zkušený lékař, mně dobře osobně známý.

V této instituci může každý lékař bez rozdílu náboženského vyznání aneb světových názorů volně případy tyto zkoumat i o všem svo-

bodně úsudek svůj pronášeti. Rovněž jest mu všude povolen přístup do nemocnic. V procesí pak jdou lékaři těsně za Sanctissimem, aby mohli býti bezprostředními svědky oněch podivuhodných uzdravení.

Po požehnání svátostným Spasitelem dostává se tu největší procento náhlých uzdravení, leč mimo to značný díl jejich přihází se již po koupeli v prameni lurdském, t. zv. »piscinách«, anebo na zpáteční cestě domů.

Loni sám byl jsem přítomen komisionálnímu lékařskému vyšetřování jedné Francouzky (Mme Degrée), před rokem tam v koupelích uzdravené z dvojitého močovodu levé ledviny. To bylo potvrzeno před uzdravením i po něm cystoskopií a sondáží ureterů. Vyšetřují se v této lékařské poradě zásadně jen případy organických onemocnění, t. j. zjištěných, na ústrojích nemocného. Duševně choří a z nervových nemocí t. zv. funkcionelní (nemoc vadné výkonosti nervové) jsou tu předem vyloučeni. Vůbec do záznamu se nezapisují.

O Lurdy veden urputný zápas po celou dobu jejich trvání, zejména na počátku nynějšího století, kdy zednáři i volnomyšlenkáři i ostatní zapřisáhlí odpůrci církve přes to, že provedli rozluky státu a církve a vypudili z Francie katolické řády i majetek jim zkonfiskovali, přece jen se neodvážili sáhnouti na toto místo posvátné. Sta lékařů francouzských našlo tu odvahu veřejně prohlásiti a svými podpisy potvrditi, »že bylo by zločinem proti lidskosti vůbec čáti

zavřítí místo, kde tolik utrpení bylo utiшено a tolik duší zlomených opět vztýčeno...» (Grabinski, str. 61.)

Jest překvapením pro lékaře, že na př. od r. 1890 do r. 1911 zapsalo se do knihy úřadu vyšetřujícího 5753 lékařů! Namnoze byli to profesori universitní i řídící lékaři velkých nemocnic, kteří účastnili se tu zjišťovacích prací. Možno říci, že stejný počet se nepřihlásil vůbec, ač tu byli.

Za prvních 50 let takým způsobem lékařsky zjištěno 2614 přírodními zákony nevysvětlitelných uzdravení, z nichž církevními autoritami pouze 28 případů bylo vyhlášeno za pravé zázraky! (Tak opatrně a svědomitě postupuje tu církev!)

Z této statistiky připadalo na tuberkulosu 747 uzdravení mimořádných (z toho 329 plicní souchotě), 583 u nemocí zažívacích orgánů, 96 uzdravení nemocí oběhu krevního (z toho 55 srdečních vad), 320 netuberkulosních onemocnění kloubů a kostí, 38 rakovin, 168 rheumatických utrpení a posléze 481 uzdravení různých povšechných chorob.

Roku 1922 a to 21. srpna konána tu na počest Neposkvrněné Panny velká přehlídka 127 osob, jež jediné posvátnému místu tomuto vděčily za svůj život a za prodloužení jeho často i přes 20 let.

Nemělo by smyslu opakovati tu nepřehlednou řadu podivuhodných a nesporně zjištěných případů náhlých, přímo neuvěřitelných vyléčení,

jež se zde udály. Dosti o nich jedná obsáhlá literatura zvl. francouzská a z části jsem se o nich aspoň poněkud zmínil v knížečce své vpředu uvedené. Jsou pak mezi nimi tak úžasné věci, jako na př. uzdravení Gabriela Gargama, vůči nimž jakékoliv námitky skeptiků jsou zcela bezmocné. Nevěrec úplný byl tu uzdraven, takže o působnosti duševních sil nemůže být ani řeči.

Kdo o pravdě přesvědčiti se dáti nechce... tomu přec nikdo na světě ji nevnutí. Klasická jsou slova vášnivého odpůrce Lurd, romanopisce Zoly: »Nevěřím zázrakům. Neuvěřil bych jim, i kdybych uviděl, že tu všichni nemocní v jednom okamžení byli uzdraveni!« S podobnými fanatiky skepse není vůbec řeči a škoda vůbec s nimi ztrácet slov. Nikdo na světě o opaku je nepřesvědčí... protože děsný, šílený přímo strach jim brání uznati za pravdu něco, co jejich nitro, celý život, usvědčuje z klamu, ubohosti a neřesti. Podrobit se pravdě značilo by odvrhnouti všechny ty lži, pozlátka a omamná hesla pokrokovosti, svobodomyslnosti, vyvěrající z neschopnosti mysliti vůbec. Značilo by to učinit v životě vlastním nejradikálnější řez, duševní revoluci, naprostý přerod nitra. Leč toho odvážit se nemají ani síly ani s d o s t a t e k dobré vůle a poctivosti v těle.

Jim platí jediné: *Requiescant in pace!*

Pro lidi dobré vůle a opravdové snahy po pravdě uvádím případ, jenž na mne působil dojemem nejsilnějším, protože úzce je spjat s mou mnohaletou činností, zejména válečnou. A pak

je to případ z doby nejnovější, naší veřejnosti ještě nedosti známý.

Tedy po světové válce již přihodila se událost, která mne přímo zdrtila. Nelze vůbec lépe, přesněji a to lékařsky, znalecky a dokonce úředně doložití případ, jakým bylo přirozeným způsobem naprosto nevysvětlitelné vyléčení válečného britského invalidy Johna Traynora v Lurdech roku 1923. Jeho chorobopis i jeho uzdravení jsou zevrubně vypsány i svědecky i lékařsky potvrzeny v knize přednosty tamějšího Bureau de Constation Dra A. Valleta: »Guérissons de Lourdes en 1926.« Osobním rozhovorem s tímto, nyní spolupracovníkem na francouzském vydání mé knihy o Konnersreuthu, dostal jsem nové informace, jakož i svolení citovati tento zvlášť přesvědčivý případ i u nás. Litoval jsem nesmírně za loňského svého pobytu v Lurdech, v polovině července, že jsem se pouze o 4 dny opozdil, kdy na vlastní oči byl bych býval spatřil tohoto zdravého a statného muže, který před pěti lety všemi lékaři bez rozdílu byl odsouzen k beznadějně smrti.

Jeho uzdravení jest pak takého rázu, že jakékoliv nejen psychické, ale i metapsychické vysvětlování stává se naprosto bezpředmětným a marným. Jest tak přesně dosvědčeno, že před jeho faktem, třebas nepochopitelným, musíme složití všechen odpor jakýchkoliv námitek stejně jako u jiných lékařsky zaznamenaných zjevů, jež věda studuje, anebo... odmítnouti vůbec všechna fakta, všechnu zkušenost, všechnu

autoritu vědeckou vůbec. Nejcennějším na případě je, že jest čistě chirurgickým. Jest na poli válečném získaným, tím více přesvědčivým pro mne, bývalého vedoucího chirurga různých institucí a nemocnic po celou dobu světové války. Jeho tíha dokladů i svědectví doléhá na každého znalce silou naprosto podmaňující a usvědčující . . .

John Traynor z Liverpoolu, bývalý topič královské britské námořní moci, byl při zájezdu anglického loďstva na pomoc Antverpám dne 8. října 1914 před Wyldrickem zasažen šrapnelem na temeni hlavy. Byl operován (trepanace) v Anglii s takým zdarem, že již příštího roku mohl se zúčastniti nešťastné výpravy k Dardanélám. Poraněn byl napřed lehce v únoru. Poté při vyloďování vojska anglického u Sed-il-Baru v dubnu 1915, při útoku bodákem, zachycen byl strojní puškou tureckou, jež dvakráte mu prostřelila hrudník. Třetí kulka uvízla mu pod pravou kostí klíční, kde mu rozrušila všechno nerstvo pravé horní končetiny. Byla mu sice později v lodním lazaretu vytažena, leč nervstvo pravého ramene ruky zůstalo trvale ochrnuto. A zůstalo takým i po čtyřnásobné operaci (sešívání nervů). Dostavila se posléze atrofie veškerého svalstva této zcela nehybné končetiny, takže lékaři mu chtěli ji dvakráte odejmout jako věc zcela nepotřebnou jen překážející.

Od té doby (1915) až do zázračného uzdravení roku 1923 procházel stále a stále nemoc-

ničním ošetřováním nejen v Alexandrii, v lodních nemocnicích, ale i po celé téměř Anglii. Byl zcela bezvýsledně léčen měsíce a měsíce všemi nejmodernějšími způsoby léčby. Na př. 9 měsíců pobyl sobě v roce 1919 ve speciální elektroléčbě nemocnice v Alder Hay. A to i tenkrát, když se k tomuto stavu jeho dostavila padoucnice traumatická, t. j. z poranění vzniklá, k vůli níž pobyl 10 měsíců — opět bezvýsledně — v odborném ústavě pro epileptiky »Mendell Home« v Bromborough. Nemá pro nás smyslu vypočítávat zde řadu oněch anglických nemocnic ani jejich ošetřujících kapacit lékařských (vše uvedeno v onom citovaném spise). Jediný výsledek toho všeho byl, že dostal napřed 80procentní, pak 100procentní invalidní rentu.

Posléze přikročeno k poslednímu pokusu v dubnu 1920 zbavit jej stále rostoucího počtu padoucnicových záchvatů: k opětovnému otevření lebky na místě prvního zranění šrapnelem (nahore na pravé kosti temenní). Operoval jej ve spec. ústavě ve Springfieldu Dr. Monsarrat, leč s tak nešťastným výsledkem, že se mu nejen padoucnice nesmírně zhoršila, nýbrž mu ještě ochrnuly obě nohy, mimovilně odcházela moč i stolice! Otvor lebeční po operaci zůstal otevřený. Jím vyhrězl mozek v tvrdé pleně mozkové (dura mater). Dostavovaly se až třikrát denně těžké záchvaty křečí, závratí neustálé, ztráta paměti . . .

Byl jedním slovem: ž i v o u c í l i d s k á m r t v o l a, již ministerským výnosem přidělena

nejen plná pense, nýbrž placen i opatrovník. Záchvaty padoucnice v úplném bezvědomí trvaly již až 12 hodin bez ustání... Pročež byl určen k tomu, aby koncem července 1923 byl poslán do nemocnice nezhojitelných v Mossley Hill, kde definitivně za onou lidskou kostrou měly zapadnouti vrata světa tohoto...

Leč Traynor, člověk silné víry, nevzdal se však, dokud neučinil poslední pokus. S procesím liverpoolským dal se ještě odvézt do Lurd, tam k oné Bílé Madonně Pyrenejské, jejímž byl obzvláštním ctitelem. Dojeli tam 22. července 1923.

Ač nespočetnými vojenskými a úředními komisemi byl dříve vyšetřen, byl prohlédnut i zde zevrubně. Několika lékaři zjištěna jeho padoucnice. Také i úplné ochrnutí celého pravého paže až i ruky nejen s vymizením svalstva příslušného, nýbrž i lopatkového i prsního vpravo. Dále nalezen otvor lebeční v průměru 5 cm. jímž bylo vidět tepající mozek. Posléze shledáno ochrnutí nohou i močového měchýře i konečníku.

Dne 25. července zúčastnil se, vynesena na nosítkách, onoho nezapomenutelně dojemného žehnání chorých ubožáků Nejsvětější Svátostí Oltářní, nesené v obvyklém průvodě prosebném před basilikou lurdskou. Po ž e h n á n j s a svátostným Spasitelem, v t o m t é ž o k a m ž i k u pocítil jakoby znovuzrození celého těla svého.

P o s t a v i l s e n a n o h y a i h n e d m o h l choditi. Před očima tisíců na samotném prostranství před basilikou. Než, na tomtéž

místě uzdravil se i z ochrnutí pravé ruky, což bylo ihned lékaři zjištěno a z chorob ostatních. Dne 27. července toto nadpřirozené uzdravení spolu s úplným vymizením padoucnice a ochrnutí dolních končetin i konečníku i měchýře močového i zhojením otvoru po operaci v lebce bylo protokolárně zaneseno do akt lurdského Bureau de Constatacion. Tak ono živoucí pathologické museum bylo odbornými svědky prohlášeno za člověka plně zdravého.

Každoročně vrací se pak tento dle přírodních zákonů naprosto ztracený člověk v plném zdraví a síle do Lurd, aby se poděkoval Neposkvrněnému Početí za svůj život znovu nabytý. Jiným nebožákům prokazuje tu služby nosiče nemocných (brancardiera).

V roce 1926 byl opět co nejzevrubněji vyšetřován celým kollegiem lékařským za předsednictví Dra Valleta. Shledán naprosto zdravým člověk, jenž v Liverpoolu, ve svém rodišti, žíví se tím, že na těžkém pětitudnovém autu rozváží uhlí, jímž obchoduje on, nedávný epileptik nezhojitelně chorý: Sám řídí auto a pomáhá je nakládati i skládati...

»Jedná se tu,« praví Dr. Vallet, »o pravé zmrtvýchvstání člověka milosrdnou pomocí Naší Paní Lurdské. My lékaři nemůžeme, než prohlásiti, že způsob tohoto uzdravení je absolutně mimo a nad veškerou sílu přírodní...«

Podpisuji bez jakýchkoliv výhrad. Měl jsem

příležitost za světové války vykonat spousty operací lebečních i sešívání nervstva. Dovedu plně posouditi těžkost a naprostou beznadějnost případu člověka, jenž po 8 let nevyšel z bezvýsledného ošetřování lékařského a z rukou prvo-
trídních kapacit, jako na př. major Ross, prvo-
trídní operatér anglický, a jiní jej léčivší uni-
versitní odborníci. Mohu jen prostě říci, že mne
v tolika nemocnicích zapracovaného chirurga
případ ten prostě ohromil.

Z á v ě r : Skutečnosti případů dle přírodních
zákonů nevyléčitelných, přes to však jakousi
vyšší zákonitostí uzdravených jak u Jana Gla-
bazňy, tak i u Johna Traynora jsou nade vší
pochybnost přesně lékařsky zjištěny a doloženy.
Poslední dokonce tak důkladně, že jen málo-
který fakt naší vědy lékařské jest prokázán toli-
kerým odborným svědectvím, ba možno říci, že
věru nelze přesněji a přesvědčivěji v lékařství
něco doložit. Udál se naprosto tak, jak byl vy-
líčen. Ostatně i John Traynor žije, stejně i svěd-
kové i akta jsou k dispozici pp. pochybovačům!

Povídat tu snad něco o autosuggesci, hypnose
či duševních léčebných silách ať přirozených
nebo okkultních, toť zcela bezcenný, rozpaku-
plný, ubohý tlach. Stejně nicotným a nesmysl-
ným jest ono nejubožejší východisko z nouze
nejvyšší ve frázi: »Však ona na to věda přijde,
když ne dnes, tak zítra a vysvětlí vše...«
Myslím, že již jen slabomyslným lidem dnešní
lžikultury a pokroku v úplné ztrátě rozumu kon-
čícího, lze ještě něco podobného vykládati a

pokoušeti se oblouditi je podobnými těšínskými jablíčky. Intelligent jména toho hodný dávno již nevěří více podobným nesmyslům... a nedá se jimi dále hypnotisovati.

Jsem přesvědčen, že dostatečně — a to jak metodou tak i způsobem v exaktní přírodovědě obvyklým — se mi podařilo zjistiti zcela věcně, zejména v těchto dvou vyličených případech, že skutečně existují úkazy, jež nikterak věru nelze vysvětliti přirozenou zákonitostí jevů nám známou. Zjevy tyto přesahují zřejmě naše obvyklé zkušenosti i znalosti a byly stejně přesně prokázány jako miliony jiných skutečností přírodovědeckých i lékařských.

Pročez nutno i tyto nám zcela nevysvětlitelné děje zařaditi v poznatky vědeckým způsobem získané a dle nich důkladně zrevidovati a odkliditi mylný názor o jediné a výlučné platnosti t. zv. »zákonů přírodních, kromě nichž nic jiného prý se díti nemůže a nesmí«.

Jeden jediný, přesně vědecky zjištěný fakt dostačí, by navždy odklidil sebe starší, sebe účtyhodnější vědeckou theorii a hypotesu, by celý obor vědní i celý světový názor na těchto nesprávných předpokladech zbudovaný, definitivně odstranit do vědeckého propadliště, z něhož není návratu. Tak jediné zjištění vnitřní účelnosti při vývoji vajíčka ježka mořského prof. Drieschem dostačilo, by celý materialistický světový názor o přírodě, o její strohosti, fysikálně chemické vysvětlitelnosti zhroutil se v trosky. Stejně i jeden jediný zaručený případ zákoni-

tosti vyšší, než jest ona přirozená, má a musí míti dosti přesvědčivosti, by nadobro zúčtoval s klamnými a nesprávnými názory, odpůrci náboženství širokým vrstvám k věření dosud předkládanými.

Jeť každému zdravému lidskému rozumu evidentní zásada: »Contra factum non valet argumentum.« Žádným sebevýmluvnějším řečnováním nelze vyvrátiti, co nemožnost potříti to, co jednou přesně bylo zjištěno! Pročež průkaznost tvrzení o možnosti zásahu vyšších, nadpřírodních (v theologické mluvě nadpřirozených) sil, jež tu na podkladě těchto dvou citovaných případů byly dovozeny dle zásad a zvyklostí vědeckých dá se pouze jedině vyvrátiti jen jednou jedinou věcí: Byla-li tato vyléčení v mezích zákonů přírodních... proč by se nemohla opakovati za podmínek zcela stejných? A s výsledky naprosto stejnými a trvalými? Buď že by někdo je dovedl pokusně nějak docíliti, nebo že by našel někdo v záznamech vědy lékařské shodný případ vyléčení náhlého a úplného z těchže nemocí zde uvedených, který by však byl naprosto pochopitelným se stanoviska známých zákonů přírodních.

Místo mnoha řečí, úplně zbytečných, nechť tedy pp. odpůrci sami pokusmo, t. j. protiexperimentem něco podobného ukáží anebo docílí. Jedině tím potrou a vyvrátí mimořádnost a zázračnost (t. j. zásah vyšších sil) případů těchto a jiných: *Faciat quispiam alius!* Nechť kdokoliv jiný něco podob-

n é h o u d ě l á ! Pak odvoláme a doznáme, že i tyto nejvyšší měrou podivuhodné události nestaly se působením nevysvětlitelných nadpřírodních sil.

Než žádné mluvení, překrucování anebo sofistika! **H i c R h o d u s , h i c s a l t a !** Zde a na místě nutno něco stejného provést! Jedině to dostačí! Jakákoli slova jsou zbytečná, na-prosto nicotná! Jen povídačky pro nedospělé děti! **K d y ž v ě d a , t o ž v ě d a ! O l ž i v ě d u n e s t o j í m e !**

Pročež, pokud páni skeptikové totožnou věc nepotrefí skutkem, dotud nezbývá pro ně leč jediné: **TACEANT!** **N e c hť m l č í a j s o u z t i c h a !**

Během poněkud zpožděného tisku této brožurky udály se dvě závažné okolnosti, na něž mi dlužno upozorniti:

Především vyšla v krásné a zvukné slovenčině velmi informativní a cenná kniha prof. Juraje Šimalčíka z Bánské Bystřice: »Zázračný Lurd«, již i našemu českému čtenářstvu mohu k doplnění svých řádků co nejvřeleji doporučiti.

Dále pak s nepokrytou radostí mohu sdělit nesmírně zajímavé potvrzení mých sdělení o Konnersreuthě svrchu napsaných, a to před soudním tribunálem v Mnichově při tiskové při spisovatele ryt. Lamy s odpůrcem všeho zázračného, (zejm. v Lurdech) drem Aignerem, jenž byl nazval názory Lamovy středověce fantastickými a rány Tereziny za pathologickou auto-suggesci. Jako svědci vyslechnuti byli zdrav. rada dr. Seidl a psychiatr dr. Ewald — tedy kapacity ve svém oboru. Bylo to 15. dubna letošního roku.

Denní tisk referoval dále, že tu dr. Ewald přiznal, že přirozeným způsobem nelze případ konnersreuthský vysvětliti. Věci, které se tam dějí, nelze se žádnými představami srovnati...

Dr. Seidl mluvil ještě určitěji: Jest přesvědčen, že rány na těle Neumannové jsou vskutku pravé, zaručuje se plně za správnost zjištění naprostého nepřijímání potravy a

nápoje stigmatisovanou pro dobu úředního zjištění po 14 dnů (od 14. VII.—29. VII. 1927). Přisežně vypovídá dále o naprostě bezpečném zjištění hlízy ze zánětu slepého střeva u naší stigmatisované i o jejím neuvěřitelném, náhlém vyléčení večer 13. listopadu 1925. Zjevy konnersreuthské nedají se tudíž vysvětliti lékařsky aniž přírodovědecky, jest jeho odborný uzávěr a soud...

Přiznává to i dr. Šimsa: Ion, který vysvětloval v »Čes. Slově« stigmatisaci hysterií a sugescí, nyní ve Stříbrného »Večerním Listě« konstatuje, že Terezii N. vyšetřovalo 100 učenců a zjevy ty vysvětliti nemohou. »S hysterií a sugescí nevystačíme,« píše doslova.

Tedy dnes i odpůrci doznati musí totéž, co jsem hájil od prvopočátku...

Quod erat demonstrandum...
